

Ulusötecilik Bağlamında Avrupa’da Gerçekleşen Terör Saldırılarının Çevrimiçi (Online) Medyada Söylem Analizi: Trollhättan Okul Saldırısı Örneği

Discourse Analysis of Terrorist Attacks in Europe in the Context of Transnationalism in Online Media: Trollhattan School Attack Example

İbrahim DİKMEN¹

Araştırma Makalesi / *Research Article*

Geliş Tarihi / *Received*: 03.01.2022

Kabul Tarihi / *Accepted*: 27.04.2022

Doi: 10.48146/odusobiad.1052704

Atıf / Citation: Dikmen, İ., (2022). “Ulusötecilik Bağlamında Avrupa’da Gerçekleşen Terör Saldırılarının Çevrimiçi (Online) Medyada Söylem Analizi: Trollhättan Okul Saldırısı Örneği” ODÜSOBİAD 12 (2), 887-914, Doi: 10.48146/odusobiad.1052704

Öz

Ulusötecilik kavramının temelini göç olgusu oluşturmakta; göçe maruz kalan bireyler yeni toplumsal sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Karşılaşılan bu problemlerin başında da ırkçı saldırılar gelmektedir. Çeşitli nedenlere bağlı olarak göç hareketlerinin gün geçtikçe artması ile göçmenlere yönelik nefret söylemlerinin artması arasında mütevazı bir ilişki vardır. Bu çalışmanın amacı 2015 yılında Trollhattan’da göçmenlerin ağırlıklı olarak bulunduğu okula karşı yapılan saldırının medyada yer alan haberlerin söylem analizini yapmaktır. Saldırının gerçekleştirilme şekliyle terör eylemi olarak değerlendirilen olayın medyada sunuş şekilleri incelenmiştir. Çalışmada saldırıya ilişkin haberler T. A. Van Dijk tarafından ortaya konan eleştirel söylem analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın kapsamında, olayın gerçekleştiği gün olan 22 Ekim 2015 tarihi ve hemen ertesi gün olan 23 Ekim 2015 tarihinde internet haber kaynaklarından seçilmiş haber metinleri, söylem analizi üzerinden ele alınıp çevrimiçi medyadaki ele alınma biçimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın örnekleme, yüksek okur kitlesine sahip olması göz önünde bulundurularak BBC ve Euronews haber siteleri olarak sınırlandırılmıştır. Küresel bir sorun olarak kabul gören terörizm olgusu, göçmenlere yönelik ırkçı bir yaklaşımla gerçekleşen okul saldırısı referans alınarak ulusötecilik bağlamında ortaya çıkardığı problemler ele alınarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ulusötecilik, Terörizm, İslamofobi, Küreselleşme, Söylem

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü, Sakarya, e-mail: ibrahim-dikmen@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9086-7251

Abstract

The phenomenon of migration forms the basis of transnationalism and individuals exposed to migration face new social problems. Racist attacks are among the most important of these problems. There is a moderate correlation between the gradual increase in migration movements due to various reasons and the increase in hate speech directed at immigrants. This study aims to analyze the discourse of the media coverage of the attack made on a school in Trollhättan in 2015, which is mostly inhabited by immigrants. It was analyzed how the incident, which was considered to be an act of terrorism due to the way the attack took place, was presented in the media. The news reports about the attack were analyzed using the critical discourse analysis proposed by T. A. Van Dijk. Within the scope of the research, news texts selected from Internet resources on 22 October 2015, which is the day of the event, and 23 October 2015, which is the day after the event, were examined through discourse analysis, and the way they were handled in the online media was tried to be revealed. The study sample was limited to the BBC and Euronews websites taking into account that they have a vast audience. Terrorism, which is regarded as a global problem, is discussed by considering the problems it poses in the context of transnationalism with reference to the school attack that took place with a racist approach towards immigrants.

Keywords: Transnationalism, Terrorism, Islamophobia, Globalization, Discourse

Giriş

Araştırmanın ana argümanını Ulusötecilik bağlamında Avrupa'da gerçekleşen dini kimlikli kimselerin üstlenmiş olduğu terör saldırılarının çevrimiçi (online) medyada yapılan haberlerin haber sunuş şekillerinin çözümlenmesi oluşturmaktadır. Ulusötecilik kavramı en kısa haliyle "hem orada hem burada olma" şeklinde ifade edilebilir. İnsanlar çeşitli sebeplerle göç olgusuna dahil olmaktadır. Bu çalışmada Avrupa'da gerçekleşen terör saldırılarının çevrimiçi medyada ifade edilmiş biçiminin çözümlenmesi yapılacaktır. Dünya genelinde bu tarz da pek çok saldırının gerçekleştiğini söylemek mümkündür. Çalışma İşveç'in Trollhättan kentinde 22 Ekim 2015 tarihinde göçmenlerin ağırlıklı olarak bulunduğu okula yapılan saldırı ile sınırlandırılmıştır. Örnek olay olarak Trollhättan okul saldırısının tercih edilme nedeni; saldırının gerçekleştiği okulun, saldırganın göçmenlere yönelik nefret söylemlerine dair bilgilerin ve saldırının gerçekleşme sebebinin ulusötecilik kavramı ile ilişkili olmasıdır.

Ulus-ötecilik kavramının temelini göç olgusu oluşturmaktadır. İnsanlar küreselleşmenin etkisiyle birlikte iletişim ve ulaşım imkanlarının kolaylaşmasına bağlı olarak farklı ülkelere rahat bir şekilde gidebilmekte; göç eden kimseler göç ettikleri ülkelerde sıkı duygusal bağlar geliştirmekte; kendisinden sonra göç edecek insanlara da yurt bulma konusunda yardımcı olabilmektedir. Bireylerin ekonomik, politik, sosyo-kültürel, dini vb. sebeplere paralel olarak meydana gelen göç hareketleri ulus-ötesi bağlamında sınırları aşarak farklı olay ve olgulara sebebiyet vermektedir. Yaşamış oldukları coğrafyalarda baskı, zulüm ve korkunun hâkim olması sebebiyle göçe maruz kalan insanlar gitmiş oldukları ülkelerde yeni problemlerle karşılaşmaktadırlar. Göçmenler gittikleri ülkelerde yeni imkân ve fırsatlara sahip olabileceği gibi kültürel, sosyal, psikolojik zorluklarla karşılaşmaları da kaçınılmazdır. Aile ve arkadaş çevresinden uzak olmak, kültür çatışması ve anlayış farklılıkları, dil sorunu, yabancı

olmasından kaynaklı yasal haklarının bulunmaması veya yasal hakları hakkında bilgi sahibi olunmaması, oturma ve çalışma izinlerinin bulunmaması, sosyal ve kültürel etkinliklere yeterince katılım sağlanamaması bu problemlerden bazılarıdır. Göç olgusuyla beraber göç alan devleti bekleyen en büyük tehditlerden biri ise terör eylemleridir. Bu saldırıların bir kısmı göç eden kimseler tarafından gerçekleştirilirken bir kısmı da medyanın da etkisiyle ülke vatandaşları tarafından göçmenlere yönelik nefret söylemlerinin etkisinde gerçekleşmektedir.

Dünya genelinde çeşitli sebeplere bağlı olarak pek çok saldırı meydana gelmektedir. Gerçekleşen bu saldırılarda Müslüman göçmenlere ait haberler, farklı etnik gruplar tarafından gerçekleştirilen saldırılara nazaran medyada yüzde 357 kat daha fazla yer almaktadır. Araştırmalar, medyanın Müslümanlar tarafından gerçekleştirilen saldırılarda saldırganların terörist olarak nitelendirilmesine daha fazla meyilli olduklarını göstermektedir. Nitekim terör saldırılarının Müslüman kimliğe sahip kesimlerce yapıldığında medyanın ilgisini daha fazla çektiği ifade edilebilir. Araştırmacılar tarafından 10 yılı kapsayan bir süreç içinde elde edilen bulgularda Amerika Birleşik Devletleri'nde 136 terör saldırısından sadece yüzde 12,5'i Müslümanlar tarafından gerçekleştirilmesine rağmen haberlerde yarısından fazlasının Müslümanlar tarafından gerçekleştirilmiş olarak yer almıştır. Küresel Terörizm Veri Tabanı'ndaki bilgilerden faydalanarak ulusal basılı ve çevrimiçi medya metinlerini inceleyen araştırmacılar, 2006 ve 2015 seneleri arasında ABD'de meydana gelen terör saldırılarının tamamını incelediğini ve araştırmacıların Lemieux Müslümanların gerçekleştirdiği saldırıların medyanın ilgisini çekmekte olduğunu altı çizilmiş ve bu durum algı ve varsayımdan ibaret olmadığı belirtmektedir. (GSU, 2019). *Studies in Conflict & Terrorism* dergisinde yayınlanan bir araştırmaya göre bilginin kaynağı ve terör saldırısına ilişkin ayrıntıların miktarı ve islamofobi seviyesinin medyaya duyulan güvenin görüşlerini değiştirme hususunda etkilemediğini ifade etmektedir. Araştırmacılar tarafından yapılan bir diğer araştırmaya göre Küresel Terörizm Veri Tabanı'ndan edinilen bilgilere göre 11 Eylül 2001 tarihinden bugüne 139 saldırıda 99 kişi ölmesine rağmen Amerikalı vatandaşların yaklaşık olarak yarısı kendisinin veya aile üyelerinden birinin terör kurbanı olacağına inanmaktadır (GSU, 2019).

Herhangi bir endüstride ürünün cazibe haline dönüşmesinde en önemli faktörlerden biri de reklamdır. Şirketler reklam çalışmaları için ciddi miktarda yatırım yapmaktan kaçınmamakta; ürünlerin tanıtımı için akılda kalan kısa filmler çekmektedir. Lean'a (2019) göre İslamofobi endüstrisi de bir pazarlamacı gibi mesajını halka ulaştırmak için elinden geleni yapmakta; ancak bu gayret, alıcı-satıcı ilişkisi içerisinde olmadan ideolojik ve politik eğilimleri öne çıkararak karşılıklı bir menfaat ilişkisi şeklinde olmaktadır. Eski haber yapımcısı Juan Williams'ın İslam karşıtlığı tutum ve görüşlerinden dolayı National Public Radio(NPR)'daki işine son verilmiş; sonrasında Fox Haber tarafından yüksek bir pozisyon verilerek islamofobiyi teşvik etmesi sağlanmıştır. Bu durumun yanı sıra Think Progress adlı internet sitesinin Fox Haber tarafından İslam ve Müslümanlardan korkulması gerektiği fikrini manipüle ettiğine dair raporu islamofobi endüstrisinin gayretini ortaya koymaktadır. (Lean, 2019: 125-128) Bu durum Amerika'da islamofobinin ne kadar yaygın bir şekilde varlığını sürdürdüğüne işaret ettiği söylenebilir.

Medyaya dair dünya genelinde araştırmalar yapan Signal Al şirketinin yapmış olduğu bir çalışmada "terör" nitelendirmelerinin Müslümanlara nispet edilmesinin aşırı sağ grupların yapmış oldukları saldırılara göre daha fazla meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada son iki yılda gerçekleşen 11 saldırının 80 farklı dildeki 200 binden fazla görsel ve yazılı haber metinleri incelenerek analizleri yapılmıştır. Radikal İslamcılar tarafından gerçekleştirilen saldırılar %78 oranında terör kavramı ile ilişkilendirilirken aşırı sağcılar tarafından gerçekleştirilen saldırılar %24 oranında terör eylemi olarak haberleştirilmiştir. Yeni Zelanda da meydana gelen menfur saldırının terör kavramı ile ilişkilendirilmesinde Jacinda Ardern'in olayın ardından "terörist saldırı" olarak açıklama yapmasının etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir. Bir diğer örnek ise Pittsburgh havrasına 2018 senesinde yapılan anti-semitist saldırının medya tarafından terör eylemi olarak görülmesidir. Siyasilerin kullanmış olduğu dil ve söylemlerin de medya organlarının gerçekleşen saldırıyı nitelendirme biçimlerinin önemli bir payının olduğu vurgulanmıştır. Şirket son olarak, gazete ve internet haberlerinin televizyon ve radyo kuruluşlarına göre daha fazla "terör ve terörist" gibi sıfatları kullanmakta olduğunu; televizyon ve radyolarda yer alan haber programlarındaki zaman kısıtlamasının olmasının da bu ifadelerin tercih edilmesinde etkili olabileceği belirtilmiştir (Eurekalert, 2019).

Literatüre bakıldığında haber olgusu, organizma yapısının, teknolojinin ve ideolojinin toplumun bilgi ve ilgisinin gelişip dönüşerek yeniden kurgulanmasıdır. Yazım tekniği açısından kapalı bir tür olmasına karşı metinsel anlamda çok boyutlu okumaya ve analize tabi tutulması ile yapıya dönüşmektedir (Rigel, 2000: 177-181; Akt: Mora, 2011: 4). Giddens, medyanın bireylerin hayatlarını kurgulama ve yönlendirme rolüne işaret ederek medyanın önyargıları pekiştirme rolünü vurgulamaktadır (Giddens, 2008: 656).

Göç literatürüne bakıldığında yapılan bir araştırmada göçmenlerin temel problemleri arasında öncelikli olarak iletişim problemine yer verilmiş devamında iki dilli olma, kimlik arayışı, yalnızlık, bütünleşme, yabancılaşma gibi problemleri olduğuna değinilmiş ancak güvenlik imgesine yer verilmemiştir. (Şeker ve Sirkeci, 2015: 1-2) Ancak göçmenlerin karşılaştıkları en büyük sorunların başında güvenlik olgusu gelmektedir. Çeşitli nedenlerle farklı ülkelere göç etmeyi tercih eden veya göç etmek zorunda kalan göçmenler kendi kültürel sermayelerini de yanlarında taşımaktadırlar. İki ülke arasında ortaya çıkan bu yeni ağlar ulusötesi teorisini ortaya çıkarmıştır. Ulusötesi teorisi, 1990'lı yılların sonlarına doğru göç literatüründe önemli bir teorik minval sunması bakımından ilgi görmeye başlamıştır (Al-Ali vd., 2001). Ulusötesi kavramı kısaca göçmenlerin kendi asıl ülkeleri ile yerleştikleri ülkeler arasında kurdukları bağ ve çoklu kimlikler kullanarak sosyal bir alan inşa etme sürecidir. Bir başka deyişle iki ülke arasında meydana gelen politik, ekonomik ve sosyal ilişkiler geliştiren göçmenleri ifade eder. Ancak terör eylemlerine karışan kimseler sadece göçmenlerle sınırlı kalmamakta; çeşitli sebeplerle göçe maruz kalan göçmenlere yönelik sergilenen nefret söylemi ülke vatandaşını da terör eylemleri gerçekleştirmesine sebep olmaktadır. Yasalar yoluyla gerekli önlemlerin alınmaması da bu sorunu daha da derinleştirmektedir. Erlandsson ve Meloy (2018)'un yaptığı çalışmadan da anlaşılacağı üzere siyasi ve hukuki çerçevede göç faaliyetlerine bağlı olarak ortaya çıkan göçmenlerin maruz kaldıkları saldırılara

yönelik ülkelerin mevcut hukuki sistemlerinde bulunan boşluğa dikkat çekerek önemli bir katkı sunmaktadır.

Çalışma, giriş, yöntem, bulgular, sonuç ve değerlendirme olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde kavramsal çerçeveye dair literatür bilgilerine değinilmiştir. Yöntem bölümünde “Eleştirel Söylem Analizi” yönteminin çalışmaya olan uygunluğu ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bulgular kısmında ise okul saldırısı üzerinden Avrupa’da gerçekleşen bir terör eyleminin haber metinlerinde ortaya konulma biçimleri mikro ve makro açıdan söylem analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgular ışığında okul saldırısı, terörizm kavramı çerçevesinde ulusötecilik bağlamında sonuç ve değerlendirme kısmında tartışılarak ele alınmıştır.

Ulusötesi

Ulusötecilik kavramı insanların bir yerden başka yere hareketlerini, göç eden kimselerin aile, arkadaş ve tanıdıkları diğer kimseler ile olan iletişim ve etkileşim sürecini ifade etmektedir (Dunn, 2010:2). Ulusötesi kavramı ile ilgili tanımlarda da insanların tek bir coğrafyaya ait olmadıklarına, karşılıklı değişim ve etkileşime, tek bir ülkede yaşamamaya, başka ülkeden insanlarla iletişime ve toplumsal ve ekonomik ilişkilere vurgu yapılmaktadır. Bu durumu etkileyen en önemli durum da göç faaliyeti olduğunu söylenmektedir (Özmete ve Arslan, 2018: 175). İletişim ve ulaşım imkanlarının gelişimi nedeniyle göç eden bireyler göç ettikleri ülkelerde bulunan yakınları ile ilişkilerini güçlü tutmaları kolaylaşmaktadır. Bu gelişmeler sayesinde insanlar ekonomik, kültürel veya sosyal bağlar ulusötesi göç hareketlerinin yoğunluğunun artmasına sebep olmaktadır. Ulusötesi veya ulusaşırı olarak nitelendirilen bu süreç, küreselleşme ekseninde birbirine uzak olan ve uzaktan olan iletişim ile sanal cemaatler kurmaktadır. Bu cemaatler ilerleyen süreçte akrabalık, komşuluk ya da iş yeri temeli olan yüz yüze cemaat şeklinde gelişim gösterebildiğini ifade ediyor. (Güllüpınar, 2013: 75).

Uluslararası göç bağlamında, vatandaşlık anlayışının evrensel yönünün ve ulusal türdeşlik boyutunun zayıflamasına neden olmakta; küresel medya ve kültür endüstrisi, ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere de bağlı olarak baskın hale gelmekte ve kitlesel göçler ulusa özgün olan karakterleri zayıflattığına işaret etmektedir (Kartal, 2004: 247: Akt. Güllüpınar, 2013: 82). Çok kültürlü toplumların altyapısını ikinci dünya savaşı sonrasında ucuz iş gücü için kabul gören göçmenler oluşturmuşlardır. Ulus-devlette vatandaşlık anlayışının homojen yapısı vatandaşlık kavramının yeniden tanımlanması ihtiyacını kuvvetlendirmektedir. Bu durum klasik göç teorilerinde göç edilen ülkede geçirilen sürenin artması ile birlikte göç edenlerin, geldikleri ülkeler ile bağını kopacağı fikrine dayanmaktadır. Yani ikamet edilen sürenin artması ile dahil olunan toplumda asimile olunacağı düşünülmektedir. Ancak bugün oldukça yaygınlaşan ulus-ötesi göç yaklaşımına göre, göçmenler sadece göç ettikleri ülkelerle sınırlı kalmayıp geldikleri ülkelerle de bağlarının devam ettirmektedir (Güllüpınar, 2013: 83).

Terörizm

Terörizm kavramının evrensel olarak kabul edilen bir tanımı olmasa da genel itibariyle şiddet kullanan ya da şiddet kullanmakla tehdit eden bir zorlama yöntemi olarak anlaşılmaktadır. Teröristler, şiddetin pek çok biçimini kullanarak ayırım gözetmeksizin sivilleri, askeri tesisleri ve devlet yetkililerini hedef

almaktadır. Wilkinson'a (2016) göre terör kavramı en genel manada ruhsal bir büyük korku veya dehşet durum olarak ifade edilir. Latince "terrere" fiilinden türemiş terör kavramı aynı zamanda korkuya neden olan eylem ve alternatif olarak korku uyandıran bir kişi, nesne veya güç anlamlarında kullanıldı. Etimologlar, İngilizce "terrorism, terrorist, and terrorise" terimlerinin, 1793 ve 1798 arasındaki devrim döneminde Fransızca karşılığı olan "terrorisme, terroriste, terroriser" sözcükleri gelişene kadar kullanılmadığını iddia ederler (Wilkinson, 2016: 9). Ayrımcılığın olmaması korkunun yayılmasına yardımcı olur. Çünkü hiç kimsenin hedef olmadığı yerde herkes potansiyel hedef konumundadır. Teröristler sıklıkla ayırım gözetmeksizin sivilleri öldürmeye hazırlanırlar. Toplumdaki rolü veya konumu ne olursa olsun tüm insanlar dava uğruna potansiyel kurban olarak görülür. Walter, sivil terörün, her zaman nüfusu yok etmeyi değil, kontrol etmeyi amaçlayan bir iktidar aracı olduğunu ileri sürer. Terörizmi diğer örgütlü şiddet biçimlerinden temelde ayıran şey, sadece şiddeti değil, ahlaksızlık ve antinomizm özellikleridir (Wilkinson, 2016: 14-16). BM Küresel Terörle Mücadele Stratejisinde terör, uluslararası barış, huzur ve güvenliğe önemli bir tehdit olarak görülmekte; gerçekleştiren kim olursa olsun, amacının ve yerinin bir önemi olmaksızın kınanmakta; herhangi bir dine, etnik kökene, medeniyete ya da millet mal edilmemesi gerektiği vurgulanmaktadır (KDGM, 2013; Ergül, 2015).

Kavramsal açıdan terörizm karmaşık bir yapıya sahiptir. Tek bir tanım yapılabilmesi oldukça güç bir durumdur. En çok bahsedilen özellikleri olarak şunlar ifade edilebilir: 1) Halk veya bir topluluğu korkutmaya çalışmak. 2) Hâkim olan otoriteyi sarsmak. 3) Otoriteye karşı olan güçleri hareketlendirmek. 4) Kamuoyunu pozitif veya negatif yönde etkilemek. 5) Siyasal yönetimi ele almak (Ergil, 1992: 139-140). Terör eylemi birden fazla ülke veya vatandaşları içeriyorsa uluslararası terörizmdir. Başka bir ülkenin yönetici ve diplomatlarını başka ülkelerle olan ilişkileri sebebiyle hedef almaları, uluslararası çalışmakta olan uçaklara saldırı düzenlemeleri veya başka ülkeye uçuşları için zorlamaları uluslararası terörizme örnek olarak gösterilebilir. Teröristlerin ülkelerindeki yurttaşlarına karşı gösterdikleri şiddet eğilimi uluslararası terörizm kapsamında değerlendirilemez (Ergil, 1992: 141). Ulus-ötesi açıdan bakıldığında kendi ülkesinde başka ülkeden göç vasıtasıyla gelen kimselere yapılan saldırılar uluslararası terör kapsamında değerlendirilebilir.

Terörizm, ideoloji olmaktan öte başlıca bir stratejidir. Tarihsel sürece bakıldığında terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinin ekonomik, etnik, siyasi, toplumsal ve dini gerçekleri olduğu görülmektedir. Silahlı bir başkaldırı olarak kısaca tanımlanan terör faaliyetleri dünyanın yeni düzeni içerisinde bölge ve ülke sınırlarını aşarak küresel bir boyut kazanmıştır. ABD'nin karşılaştığı olduğu 11 Eylül saldırılarında "terör ve terörist" kavramları direkt olarak İslam ile özleştirilme hatasına düşülmüştür. ABD'nin bizzat kendi yapmış olduğu Hiroşima ve Nagazaki saldırıları gerçekleştirmesi sebebiyle pek çok masum sivil vatandaşının ölmesine sebep olması ile ilgili uluslararası literatürde "terörist devlet" olarak tanımlanmamıştır. Gerçekleştirilen saldırıların gerçek ve geçerli analizleri yapılmadan çözüm arayışına girmek şüphesiz ki çözümsüz kalacaktır (Hamlemitoğlu, 2003: 116-117).

terörizm, her geçen gün giderek artan bir uluslararası boyuta sahiptir. Bir kısım terör örgütleri uluslararası alanda faaliyet gösterecek kaynakları, taktikleri ve becerileri edinmekle birlikte muğlak bir

şekilde tanımlanmış uluslararası amaçlara sahiptir. Ulusötesi benzer düşünceye sahip kuruluşlarla çok taraflı iş birliğinin ilkelerini geliştirmiş oldukları da söylenebilir. Terör örgütlerine karşılık etkili bir şekilde mücadele edilmek isteniyorsa uygun bir biçimde senkronize edilmiş uluslararası ve ulusal önlemler alınması gereklidir. Terörizme karşı iş birliğinin uluslararası boyutuna bakıldığında geçmişinin başarısızlıklarla dolu olduğu görülür. Birleşmiş Milletler, terörle mücadele konusunda kendisinden önceki Milletler Cemiyeti'nden daha yetersiz olduğu görülmektedir. BM üye devletleri, şiddete karşı tutumlarında ideolojik bir tavır sergilemişler ve terörizmin temel bir çalışma tanımı üzerinde dahi anlaşmaya varamamışlardır. Üçüncü Dünya devleti açısından terörizm ise kendilerine yönelik olanlar haricindeki devrimci şiddet biçimleri ahlaki açıdan meşru görülür. Komünist devletler, siyasi terörizmi, başarılı olduğunda 'meşru silahlı mücadele', başarısız olduğunda ise 'maceracılık' olarak görmektedir. Liberaller için terörizm bireysel hakların inkârı, demokrasi ve anayasacılık öğretilerinin ihlalidir. Carlier, bazı BM üye devletinin terörizmi zorlayıcı diploması silahı olarak gördüğünü, desteklediğini veya göz yumduğunu gözlemlediğini söylemektedir. Bu durum BM Şartı'na Uygun Olarak Devletler Arasında Dostça İlişkiler ve İşbirliğine İlişkin Uluslararası Hukuk İlkeleri Genel Kurulu Bildirgesi'ne de aykırı bir durumdur. Yani kendileri ile çeliştikleri görülür. Şiddetli biçimleriyle çağdaş terörizm, liberal demokrasilerin irade ve cesaretine karşı tartışmasız en test edici ve en dolaysız meydan okumayı oluşturur. Bu testin geçilememesi sonucu felakete götürecektir. Liberal değer ve kurumları desteklemek için kararlı bir irade ve cesaret gerekmektedir. Özgürlük hayatta olmaktır. (Wilkinson, 2011: 231)

Çoğu insan terörizmin ne olduğu konusunda belirsiz bir fikre ve izlenime sahiptir. En kısa zamanda yayın yapma arzusu ve iletme çabası bir dizi şiddet eyleminin modern medya tarafından terörizm olarak etiketlenmesi teşvik edilmiştir. Bir televizyon veya gazeteye bakıldığında bir binanın bombalanması, bir devlet başkanının öldürülmesi, sivillerin katledilmesi, kontaminasyon yoluyla süpermarket raflarındaki ürünlerin zehirlenmesi veya eczanede reçetesiz ilaç satılması terör olayı olarak tarif edilebilmektedir. Hoffman, İngiliz dilinin ortak otoritesi olarak görülen ve çok saygı duyulan Oxford İngiliz Sözlüğü'nün terör kavramı ile ilgili yapmış olduğu tanımın daha çok tarihsel olduğunu vurgulamış ve aydınlatıcı bilgi verme noktasında hayal kırıklığına düşürecek kadar isteksiz olduğunu belirtmektedir. Terimin en yaygın olarak kabul edilen çağdaş kullanımında temelde ve doğası gereği politik olduğunu belirtmekte ve kaçınılmaz olarak güç ile ilgili olduğunu söylemektedir. Terörizmin önemli görülen bir yönü de planlı, hesaplanmış ve gerçekten sistematik bir eylem olmasıdır (Hoffman, 1998: 1-3). Hoffman'a (1998: 63) göre terörizmin uluslararasılaşması, modern olarak kabul edilen uluslararası terörizmin ortaya çıkışı 22 Temmuz 1968'de Filistin Kurtuluş Örgütü'nü oluşturan altı gruptan biri olan Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin Roma'dan Tel Aviv'e giden bir İsrail ticari uçuşunu kaçırmasıdır. 20 yıllık süre zarfında sesini duyurmadığını iddia eden Filistinlilerin sesini farklı bir şekilde duyurma çabasıdır. Post'a (2004: 2) göre modern terörizm çağı 1960'ların sonları ile 1970'lerin başlarına kadar gitmekte; Filistin Halk Kurtuluş Cephesi tarafından ABD'ye bağlı dört uçağın kaçırılması olayı ve Münih Katliamı olarak bilinen İsrail Olimpiyat takımının 11 üyesinin öldürülme olayı ile terörizm çağı olarak bilinen çağ başlamaktadır.

Siyasal terörizm, zorlayıcı yıldırma olarak tanımlanan; bireyleri, grupları, toplulukları veya hükümetleri teröristlerin siyasi taleplerine boyun eğdirmek için cinayet ve yıkımın sistematik kullanımı ile gerçekleştirilen terörize eylemlerdir. Psikolojik savaşın en eski yöntemlerinden birisidir. Temel hedef seçilir; iletilecek mesaj ve amaç belirlenir, tehdidin hedef kitlesine gerçekten gerçekleşebileceğine ikna edilmesi ile güvenilirliği sağlanır. Kurban ve mağdurlar birincil hedef olsun veya olmasın saldırgan orantısız güç uygulama eğilimindedir. Bir Çin atasözünde olduğu gibi "Birini öldür, binini korkut." anlayışı yürütülür. Terör örgütleri düşman olarak telakki ettikleri topluluk üzerinde korku, panik, yılgınlık oluşturmak suretiyle insanların ümitsizliklerinden ve çaresizliklerinden faydalanarak güçlenmeyi arzular. (Avşar, 2002:27) Bu bağlamda terörist de çok sayıda kişinin ölmesinden ziyade pek çok kimsenin olayı izlemesini arzu eder. Teröristler bir ırk veya gruba karşı düşmanlık besler ve bu nefret sonucunda toplum içinde toplu katliama kalkışır. Ancak bir teröristin tümüyle rasyonellik ve insanlık standardına uyacağını beklemek hatadır (Wilkinson: 2011:47-49). Ayrıca teröristin hukuka uygun davranması da beklenemez. Bu bağlamda terörle mücadele stratejisinin temel amacı göz önünde bulundurularak liberal demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün korunması ve sürdürülmesi ön planda tutulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu amacın dahi, terörizmi ve bu haliyle siyasi şiddeti ortadan kaldırma hedefini önemli ölçüde aştığı yeterince vurgulanamaz (Wilkinson: 2011:121). Çünkü silahlı yapılan terörizm siyasetin en uç noktası olarak kabul görmektedir. Bu terör eylemleri bireyler tarafından yapılabileceği gibi devletler tarafından kendisinden daha güçlü devletlerin önemli sembollerine yönelik de olabilir. Terörizmde güçsüzde güçlüye doğru bir yönelim söz konusudur. Bu bağlamda bir birey devlete veya güçsüz bir devlet güçlü bir devlete yönelik şiddet ve tehdit eylemi gerçekleştirebilir. Siyasi söylemlere dikkat edilmediğinde terör olaylarına teşvik durumu ortaya çıkabileceği ve bireylerin karşıt olarak gördüğü gruplara saldırı gerçekleştirme ihtimalinin artacağı düşünülmektedir.

Terörizm, ideoloji olmaktan öte başlıca bir stratejidir. Tarihsel sürece bakıldığında terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinin ekonomik, etnik, siyasi, toplumsal ve dini gerçekleri olduğu görülmektedir. Silahlı bir başkaldırı olarak kısaca tanımlanan terör faaliyetleri dünyanın yeni düzeni içerisinde bölge ve ülke sınırlarını aşarak küresel bir boyut kazanmıştır. ABD'nin karşılaştığı olduğu 11 Eylül saldırılarında "terör ve terörist" kavramları direkt olarak İslam ile özleştirilme hatasına düşülmüştür. ABD'nin bizzat kendi yapmış olduğu Hiroşima ve Nagazaki saldırıları gerçekleştirmesi sebebiyle pek çok masum sivil vatandaşın ölmesine sebep olması ile ilgili uluslararası literatürde "terörist devlet" olarak tanımlanmamıştır. Gerçekleştirilen saldırıların gerçek ve geçerli analizleri yapılmadan çözüm arayışına girmek şüphesiz ki çözümsüz kalacaktır (Hamlemitoğlu, 2003: 116-117).

Çağdaş terörizm, her geçen gün giderek artan bir uluslararası boyuta sahiptir. Bir kısım terör örgütleri uluslararası alanda faaliyet gösterecek kaynakları, taktikleri ve becerileri edinmekle birlikte muğlak bir şekilde tanımlanmış uluslararası amaçlara sahiptir. Ulusötesi benzer düşünceye sahip kuruluşlarla çok taraflı iş birliğinin ilkelerini geliştirmiş oldukları da söylenebilir. Terör örgütlerine karşılık etkili bir şekilde mücadele edilmek isteniyorsa uygun bir biçimde senkronize edilmiş uluslararası ve ulusal

önlemler alınması gereklidir. Terörizme karşı iş birliğinin uluslararası boyutuna bakıldığında geçmişinin başarısızlıklarla dolu olduğu görülür. Birleşmiş Milletler, terörle mücadele konusunda kendisinden önceki Milletler Cemiyeti'nden daha yararsız olduğu görülmektedir. BM üye devletleri, şiddete karşı tutumlarında ideolojik bir tavır sergilemişler ve terörizmin temel bir çalışma tanımı üzerinde dahi anlaşmaya varamamışlardır. Üçüncü Dünya devleti açısından terörizm ise kendilerine yönelik olanlar haricindeki devrimci şiddet biçimleri ahlaki açıdan meşru görülür. Komünist devletler, siyasi terörizmi, başarılı olduğunda 'meşru silahlı mücadele', başarısız olduğunda ise 'maceracılık' olarak görmektedir. Liberaller için terörizm bireysel hakların inkarı, demokrasi ve anayasacılık öğretilerinin ihlalidir. Carlier, bazı BM üye devletinin terörizmi zorlayıcı diplomasi silahı olarak gördüğünü, desteklediğini veya göz yumduğunu gözlemlediğini söylemektedir. Bu durum BM Şartı'na Uygun Olarak Devletler Arasında Dostça İlişkiler ve İşbirliğine İlişkin Uluslararası Hukuk İlkeleri Genel Kurulu Bildirgesi'ne de aykırı bir durumdur. Yani kendileri ile çeliştikleri görülür. Şiddetli biçimleriyle çağdaş terörizm, liberal demokrasilerin irade ve cesaretine karşı tartışmasız en test edici ve en dolaysız meydan okumayı oluşturur. Bu testin geçilememesi sonucu felakete götürecektir. Liberal değer ve kurumları desteklemek için kararlı bir irade ve cesaret gerekmektedir. Özgürlük hayatta olmaktır. (Wilkinson, 2011: 231)

Medya ve Terörizm

II. Dünya Savaşı ile ağırlık kazanan terörle ilgili araştırmalar, teröre konu olan Amerikan basınının haberlerine yönelik dil ve söylem noktasında 11 Eylül terör saldırısının ardından bilimsel araştırmaların sayısının arttığı görülmekte; (Zelizer ve Allan, 2002). IRA terör örgütünün eylemleri, New York'ta 11 Eylül saldırısı olarak bilinen ikiz kulelere gerçekleştirilen saldırı ve Londra'da bir metroya düzenlenen 2005 yılındaki bombalı eylemle terör çalışmaları yeni bir ivme kazanmaktadır; ancak sonraki yapılan çalışmalar IRA terör örgütü ve devletin örgüte ve eylemlerine yaklaşım tarzlarıyla ilgilenmesi ile yetinilmektedir. (Alexander ve Brenner, 2002; Chossudovsky, 2005: 326-344). Medyada terör olayları, haberlerin medyada sunulma biçimleri bakımından tartışmalara neden olmaktadır. Bu tartışmalar daha çok bireylerin haber edinme ihtiyacını karşılamaya çalışan medya unsurlarının paylaştığı haberlerin halk üzerinde panik ve korkuya neden olduğu ya da teröre hizmet edip etmediği yönünde yoğunlaşmaktadır. (Konukman,2017: 52)

Terör örgütleri, eylemlerini gazetecileri veya medyatik bireyleri dahil ederek eylemin üstünlüğünü duyurmak ve eylemin amacı hakkında bilgi vermek amacıyla medyanın ilgisini üstüne çekecek şekilde düzenledikleri bilinmektedir. Medya merkezli terör eylemlerinde terörist kitle medyaya demeç verme konusunda gönüllü olmakta; ölüm ve yaralanmalara neden olacak dramatik eylemler gerçekleştirmektedir. (Avşar, 2017: 120) Avşar'a (2002: 24) göre PKK terör örgütü yönetiminin, gerçekleştirilmesi planlanan eylemlerin seçiminde "haber" olma niteliğine dikkat ettiklerini belirtmektedir. Teknoloji, terör eylemlerinin günümüzde tehlikeli ve ölümcül bir görüntü oluşturmasında önemli bir etken olduğu düşünülmekte; kitle iletişim araçları teröristlerin fazla masraf gerektirmeyen bir propaganda aracına dönüşmektedir (Türkoğlu, 2011: 163-164). Medya, böylelikle kusurlu bir aktör hüviyetine bürünmüştür. (Kaiter, 2006: 429)

Medya, bilgi ve eğlencenin tüm yöntemlerini veya kanallarını ifade eden genel bir terimdir. Kitle iletişim araçları gazeteleri, radyo ve televizyon, kitaplar, filmler, müzik, tiyatro ve görsel sanatlar dahil olmak üzere hepsini kapsayacak şekilde ele alınmaktadır. Kitle iletişim araçlarının küreselleşmesinin yanında meyhane, sokak ve pazaryeri dedikoduları gibi gayri resmi iletişim yöntemlerinin de bilgi aktarımı için kullanıldığı gözden kaçırılmamalıdır. Daha geniş bir hedef grup arasında terörün yayılma sürecinde gayri resmi ve yerel dahi olsa bazı bilgi aktarım kanalları veya araçları kaçınılmaz olarak kullanılacaktır. Müslüman dünyasında Şii mezhebine mensup kimseler saldırı haberlerini camilerde ve pazaryerlerinde kulaktan kulağa aktardılar. Buna benzer haber yayma yöntemi 19. Yüzyılda Rus ve Balkan kimselerce de kullanılmıştır. Bu ve benzeri tarihi örnekler modern kitle iletişim araçlarının gelişiminin terörizmin temel neden olduğu iddiasını çürütmek için yeterli kanıtlardır. (Wilkinson, 2006: 144). Geleneksel kitle iletişim araçları yerini internet aracılığı ile "yeni medya" ortamı olarak nitelenen sosyal medya, bloglar, forumlar ve haber sitelerine bırakmıştır. Ciddi bir dönüşümün başlamasına neden olan bu dönemle birlikte yeni medya araçları bir propaganda unsuru olarak da kullanılmaktadır. (Şenol vd. 2016: 193) bu yeni dönüşüme sahip dönem, "Kitleli İletişim Çağı", "Teknoloji Çağı", "Bilişim Çağı" olarak ifade edilmeye başlanmıştır. (Avşar, 2017: 125)

Modern teröristler ve kitle iletişim kuruluşları arasında karşılıklı yarar ilişkisi inkâr edilemez. İlk olarak kitle iletişim aracında görülmek dünya çapında bir tanıtım elde etme çabasının dışında kendi sempatanlarının gözünde kendileri için kazanılan durumun meşrulaştırmasına katkı sağlar. Kitle iletişim kuruluşları açısından da sansasyonel ve görsel açıdan zengin sonsuz bir kaynak sağlar. Tüm terör eylemlerinin ortak noktası, hükümeti veya diğer hedef grupları teröristlerin taleplerini kabul etmeye ikna etmek için öldürme, yaralama veya yıkım tehdidi veya kullanımıdır. Teröristler, gösterişli yıkım ya da vahşet eylemleriyle tehditlerinin inanılabilirliğini kanıtlamaya çalıştıkları için, bu eylemlere ilişkin medya raporları genellikle bir anlamda terörizme 'neden' olarak kabul edilir. Gerçekte, bir terör hareketi veya bir terör devleti yaratmak, modern kitle iletişim araçlarının bile gücünün çok ötesindedir. Terörizmi benimseyen grupların nasıl ortaya çıktığını anlamak için onların motivasyonlarını, amaçlarını, ideolojilerini veya dini inançlarını ve stratejilerini incelemek gerekir. Bununla birlikte, terörist şiddet bir kez başladığında, teröristler ve kitle iletişim araçları arasındaki ilişki kaçınılmaz olarak simbiyotik hale gelme eğilimindedir. Sosyolojide sembiyoz terimi, gruplar birbirinden farklı olduğunda ve ilişkileri tamamlayıcı olduğunda, bir topluluk içindeki farklı gruplar arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkileri anlamında alınır. Modern medya teknolojisinin, iletişim uydularının ve televizyonun hızla yayılmasının terörizmin tanıtım potansiyelini artırmada belirgin bir etkisi olduğunu inkâr etmek aptallık olur. Bunun dramatik bir örneği, 1972 Münih Olimpiyatları'nda Kara Eylül teröristleri tarafından İsraili sporcuların ele geçirilmesi ve katledilmesi idi. Bu olayların dünya çapında 500 milyondan fazla televizyon izleyicisine aktarıldığı tahmin edilmektedir. Büyük bir kamuoyu merakının olduğu dramatik hikayeler için izleyicilerinin arzusunu tatmin etmek için haber yapmak için mücadele etmeye devam edecek. Haziran 1996'da Zahran'daki Amerikan üssünün bombalanması olayında olduğu gibi, faillerin sorumluluğu üstlenmediği ve kimliklerinin bilinmediği veya ciddi şüphelerin bulunduğu

bu terör olayları bile, uluslararası medyanın verdiği haber yine de muazzamdır (Wilkinson, 2006:145). Medya ve terör kavramlarının ilişkili olduğu konulara bakıldığında medya mensuplarının bu tarz olayları nasıl değerlendirdikleri, yazarların olayı inşa etmedeki söylemler, tekrarlanarak vurgulanan fikir ve görüntülerin neler olduğu, doğruluk ve nesnellik ilkelerine uygun olup olmadığı, farklı ülkelerin aynı terör olayını nasıl tanımladığı, eylemlerin nasıl takdim edildiği, terör olaylarının halkı nasıl etkilediği şeklinde sıralanabilir (Norris, Kern, Just, 2003: 3 - 27).

Ulusötesi Terörizm

Devlet dışı aktörlerin şiddet eylemlerini uluslararası boyutta gerçekleştirerek, pek çok devlete ya da vatandaşına yönelik gerçekleştirilmesi ulusötesi terörizm olarak ifade edilmektedir (Gül, 2012: 33; Şimşek, 2016:333). Buna göre devletin herhangi bir müdahalesi olmadan birey ve gruplar tarafından gerçekleşen ulusötesi terörizm, devlet desteği ile birey ve gruplar tarafından gerçekleştirilen uluslararası terörizmden ayrılmaktadır (Taşdemir, 2006: 40-41).

Siyasi terörizm, (i) yabancılara veya yabancı hedeflere yönelik olduğunda; (ii) birden fazla devletin hükümetleri veya hizipleri tarafından birlikte yürütüldüğünde veya (iii) bir ülkenin politikalarını etkilemeyi amaçladığında, dar anlamda uluslararası hale gelir. Son yıllarda “Ulusötesi Terörizm” kavramının kullanılmaya başlanmasıyla birlikte bir takım tanım tartışmaları ortaya çıkmıştır. Bazı yazarlar terörizm ulusötesi uluslara dönüştüğünü öne sürmüştür ancak ulusötesi kavramı hiçbir zaman sadece hükümetler arası ilişkilerle sınırlandırılmamıştır. Ulusötesi kavramının genel olarak kullanımı farklı ülke vatandaşları da dahil olmak üzere kültürel, ekonomik ve sosyal faaliyetlere başvurulmak için kullanılmıştır. Bazı yazarlar da uzun vadeli küresel devrim veya devrimci ulusüstü bir dünya düzeni kurma hedefiyle faaliyet gösteren teröristler için kullanmışlardır. Bu tanıma göre ifade edilen bu ulusötesi terörist gruplar küçük bir azınlığı oluşturmaktadır. Wilkinson’a göre terörizm ulusal kurtuluş veya ayrılık gibi çok daha sınırlı hedeflere sahiptir. 1870’lerde Avrupa’da faal olan ulusötesi terörist hareketler veya dünya devrimi amacını ilan eden Japon Birleşik Kızıl Ordusu bu gruba örnek olarak verilebilir. Fakat Filistin Halk Kurtuluş Cephesi’ni bu örneklendirmenin dışında tutmaktadır. İlan edilen birincil amacın Filistin halkının kurtuluşu olması ve laik bir Marksist Filistin devletinin kurulmasını gerekçe göstermektedir. Hedef ve işleyiş açısından yüksek derecede uluslararası görse de modern anarşistler ve nihilistlerle aynı grupta olmaları dahi onları ulusötesi yapmaya yeterli olmadığını söylemektedir (Wilkinson: 2011: 174).

İslamofobi

İslamofobi kavramı ilk olarak Etienne Dinet ve Slimen Ben İbrahim tarafından 1925 yılında kaleme alınan “*accés de delire islamophobe*” isimli eserinde kullanılmıştır (Allen, 2010: 6). Kavramın günümüzdeki anlamda kullanımı bir düşünce kuruluşu olan Runnymede Trust’ın 1997 yılında yapılan “*Islamophobia: A Challenge for Us All*” adlı rapora dayanır. Bu raporda islamofobi kavramı, İslam’a karşı temelsiz düşmanlığı; Müslüman bireylerin sosyal ve politik yaşamdan dışlanıp ayrımcılığa maruz kalmaları olarak ifade edilmektedir. İngiltere’deki İslam karşıtı eğilimin tutum ve nedenlerini inceleyen bu araştırma ciddi eleştiriler olsa da İslamofobi araştırmalarının ana referans kaynağını teşkil

etmektedir. (Runnymede Trust Commission, 1997: 4) Genel anlamda İslamofobi, İslam ve Müslüman korkusunu içinde barındıran İslam düşmanlığı olarak tanımlanmakta; kin ve nefret İslam ve Hristiyan zümrenin geçmişten günümüze kadar sürekli bir savaş ve mücadele içinde olduğunu iddia edilmektedir.

"Avrupa'nın İslamlaşması" söylemi ile İslam dinine olan düşmanca tutum ve tavır yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. (Arslan, 2019: 8) İslam karşıtlığı, birçok Avrupa ülkesinde suç sayılmamakta ve nefret suçuna teşvik edici bir eylem olarak dahi görünmemektedir. İslamofobinin yaygınlaştırılması ve normalleştirilmesinde sağ görüşlü siyasi parti ve politikacılar etkin rol almaktadır; ancak sadece sağ partilerle sınırlı kalmayarak diğer parti ve politikacılar tarafından siyasi maksatlarına ulaşabilmek için aracı olarak kullanılmaktadır. İslamofobi ile ilgili Avrupa'nın pek çok ülkesinde tartışılmalı konuların odak noktasında "terör saldırıları, sığınmacı krizi ve politik söylemlerde İslamofobinin kullanılmasındaki artış" olduğu görülmektedir. (Hafez ve Bayraklı, 2017, akt: Arslan, 2019: 8-9).

İnsan, bilgi sahibi olmadığı, tanımadığı veya herhangi bir anlamlandırma yapamadığı durumlarda korkuya kapılır. Bu sebeplerle oluşabilecek korkunun önüne geçebilmek için kendisine meçhul gelen durumların bilgisine sahip olmak gerekir. Yine insan içinde yaşamış olduğu toplumun bünyesinde geçerli olan kültür safının dışında olması sebebiyle yabancı kültürlerle muhatap olduğunda da korku hissine kapılabilir. Bu tür bir korku, kişiyi yabancı olan bu kültür karşısında kendi mevcut konumu çerçevesinde eyleme geçirir ve kişiyi muhataplarını tanıma eğilimine yönlendirir. Tanıma eylemi içerisinde bilinçli bir şekilde bu karşı kültüre olumsuz kodlar yüklemesi durumunda negatif bir ilişki ortaya çıkar. Bu durum da fobi oluşmasına sebebiyet verir. İlerleyen aşamada ise fobi nefret barındıran bir tutuma dönüşür. (Tamer, 2018:303). Günümüzde varlığını sürdüren İslamofobi kavramına bakıldığında korkunun ötesinde bir kin ve nefret imgelemine görmek tabidir. İslamofobi, İslam'la tanışmamış bireylere özellikle batı toplumunun öncülüğünde İslam'a karşı duyulan korku kültürünün aşılması ve beslenmesi; İslam'a karşı duyulan öfke, nefret ve ayrımcılığın en üst seviyelere ulaşması sonucunda ortaya çıkan bir kavramdır. İslam'a karşı yapılan korku politikalarına bakmak İslamofobinin boyutlarının anlayabilmek açısından kâfi gelmektedir. Bahsi geçen bu korku politikaları Televizyon, sosyal medya, sinema filmleri gibi birçok ideolojik araçlar aracılığıyla gündeme getirilmektedir. Bu araçlar batı toplumunun kendi toplum ve topluluklarında kolektif bilinç oluşturabilmek amacıyla ötekileştirilen Müslümanlar kolektif düşman olarak kabul görmektedirler. Bu ortak düşman Lean (2019)'a göre batı nazarında bir dönem Yahudiler iken günümüzde Müslümanlardır (Tamer, 2018: 303). 19 terörist tarafından gerçekleştirilen 11 Eylül terör saldırı eyleminin tüm Müslüman camiaya mal edilmesi sebebiyle islamofobinin oluşmasına büyük bir zemin hazırladı. Bu olaydan önce islamofobi olgusu varlığını sağlam bir zemine oturtamayarak yersiz bir durumdaydı. Pek çok haber linkine ulaşarak olayın sıyak ve sibakında yaşananlar ortaya atılan korkunun dayanaksız olduğunu göstermekteydi. Lean'ın kitabında sonra olarak İslam'a mal edilen olaylardan birisi de Oslo saldırılarıdır. Saldırının Norveçli bir yerli tarafından gerçekleştirilmiş olmasına rağmen çeşitli sosyal medya yazarları ve FOX Haber vb. ulusal televizyon kanalları aracılığıyla sorumluluk Müslümanların üzerine yıkılmıştır (Tamer, 2018: 305).

Küreselleşme

Küreselleşme kuramı kültürel sistemlerin ortaya çıkışını küresel bir boyutta incelemektedir. Kültürel ve toplumsal gelişmeler, küresel kültürün ortaya çıkmasında önemli etkileri bulunmaktadır. Konumuzla ilgili olan bu gelişmeleri “tüketim ve tüketimcilik kalıplarının ortaya çıkması: kozmopolit yaşam tarzlarının gelişmesi; ulus devletin hâkimiyetinin gerilemesi, küresel bir askeri sistemin ortaya çıkması; Milletler Cemiyeti ve Birleşmiş Milletler gibi dünya çapında siyasal sistemlerin kurulması: Marksizm gibi küresel siyasal hareketlerin yayılması; insan hakları kavramının kapsamının genişlemesi ve dünya dinleri arasındaki karmaşık etkileşimler” olarak sıralayabiliriz. Küreselleşme, mekân kavramını tek bir yer şeklinde algılayan yeni bir bilinç halidir (Marshall, 1999: 449). Küreselleşme ile ilgili özet bir tanım yapılacak olursa “coğrafyanın toplumsal ve kültürel düzenlemelere dayattığı kısıtlamaların azaldığı, insanların bu azalmayı giderek daha çok fark etmeye başladıkları bir toplumsal süreç” şeklinde tanımlanabilir (Malcolm Waters ve Globalization, 1995; akt: Marshall, 1999: 449). Küreselleşme, global anlamdaki ekonomik bağlılığın artışlarını analize tabi tutan bir olgudur. Küreselliğin kültürel özellikleri bu iktisadi dünyanın her yerinde moda aksesuarlarının aynı olması, Dip köşede kalmış bir ormanda dahi e-posta alınıp gönderilmesi, belirli bir hamburger şirketinin dünyanın herhangi bir yerinde alışverişini yapıp ödemesini farklı bir şehirde olan bankaya bağlı hesaba yapılması dünyanın her geçen gün ne kadar çok küreselleştiğinin bir göstergesidir. Bu kavramın yerli yersiz her yerde ve her fırsatta kullanılması kavramsal olarak içini boşaltılmasına anlamını yitirmesine sebebiyet vermektedir (Marshall, 1999: 449).

Yöntem

Araştırmada Teun Van Dijk’in söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Haberin söylemi ve söyleme ilişkin eylem ve uygulama ile ilgili olanı ortaya koyması sebebiyle bu yöntem tercih edilmiştir. Teun Van Dijk, haberi söylem olarak ele almaktadır. Haberlerde yer alan söylemleri toplum içinde egemen olarak kabul edilen söylemlerin sonucunda ortaya çıkan ürün olarak değerlendirmekte; haberleri makro ve mikro yapılar belirleyerek incelemektedir. Ona göre Makro yapıyı oluşturan unsurlar başlık, alt başlık, farklı şekillerde puntolandırılarak yazılan spotlar ve giriş bölümü, arda alan bilgisi ve bağlamıdır. Mikro yapıları oluşturan unsurlar ise seçilen sözcükler ve cümle yapılarıdır. Söylemin oluşturulmasında mikro yapılar önemli bir yer tutmaktadır (Van Dijk, 1988: 19-38; 2007: 170). Söylem, her bir cümlenin birbirine olan çoklu bağı, kategori ve unsur açısından pek çok seviyede yapıyı bir arada bulundurması açısından heterojen bir yapıya sahiptir. İdeolojiler ise açıkça ifade edildiklerinden kolayca fark edilebilirler (Van Dijk, 2015: 51).

Söylem analizinin ana amacı analizin nesnesi olan yazılı, sözlü ve sözsüz özelliklerde olan metinleri anlamlandırma ve yorumlamadır. Mevcut olan bilgilerle düşünce ve duygunun genişletilerek inanç tutum ve eylemleri belirlemekte olan söylemlerin tarihsel ve sosyal bir bağlamda değerlendirilmesidir. Toplumsal sorunlara ait bir konunun çözümlenmesi yapılmak istendiğinde eleştirel söylem analizi kullanılmaktadır (Baş & Akturan, 2008: 21-22).

Bu yöntemde örneklemin büyük ölçülü olması önemli bir unsur değildir. Aksine bu süreci daha da karmaşık bir hale getirmektedir. Söylem analizinde kişiler veya onların sayısına odaklanmaktan öte dilin kullanılış biçimi ve amaca yönelik bir öncelik söz konusudur (Elliott, 1996). Verilerin oluşturulma sürecinde en yaygın teknik mülakat olmuş olmasına karşı dil ögesinin yapısından kaynaklı yazınsal metinlerde analiz edilmeye tabi tutulabilir. Metinlerin kendi içerisindeki bütünlük ve tutarlılık unsurlarının olması ise önemli bir husustur (Mil, 2007).

Toplanan veriler sınıflandırılarak yorumlama ve yapılandırma aşamalarına tabi tutulur. Söylem çözümlenmesinde iki temel varsayım vardır. Bunlardan birincisi, metinlerin dil açısından özelliklerini irdelemek ikincisi ise metinlerde yer alan baskın karakterli temayı incelemektir. Yorumlamak; yapılandırmak ve makro yapılandırmak şeklinde sınıflandırılabilir. Yorumlama, söylemde yer alan kelimelerin anlamları ve kelime içinde ayrıştırılmasını içererek anlamlandırılmasıdır. Bu anlamlandırma sayesinde cümlelerin birbirleri ile olan ilişkileri tanımlanmaktadır. Bu durum da yazılı metinde iletilmek istenen mana bulunmaya çalışılmaktadır. Yapılandırma, parçalara ayrılmış olan kelimelerin manalarının cümleler yardımıyla yeniden düzenlenmesi; yorumlama sürecinde ortaya çıkan ilişkilerin uyumlarının açığa çıkarılmasıdır. Yorumlama sonucunda ortaya çıkan görüşler iletilmek istenen mesajın, metinde kullanılan kelimelerle ilişkilendirilip yeni bir anlam inşa edilir. Makro yapılandırma, makro seviyede çıkarımlar yapılmak istendiğinde yapılabilir. Söylemde yer alan ifadelerin global anlamda ne gibi önermeler içerdiğini ortaya koymayı amaçlar. Makro boyuta taşıma süreci bireye ilişkin anlatıları ifade etme sürecidir. Söylemde verilmek istenen mesajın makro düzeydeki algının anlamlandırılmasını kapsar (Baş & Akturan, 2008: 33).

Söylem analizi yapılırken üzerinde durulan söylemin çeşitli özellikleri dikkate alınmalıdır. Çünkü söylem çeşitli özelliklere ve farklı boyutlara sahiptir. Bu özellikleri şu şekilde ifade edebiliriz. Söylemin kültür, tarihi periyotu, kullanıldığı sosyal durum, konuşmacının niyet, ilgi ve amacı gibi "içerik özellikleri"; dilin kurallara uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı, kullanılan dilin bölgesel mi yoksa standart kullanılıp kullanılmaması, cümleler arasındaki anlam ilişkileri, cümlelerde kullanılan sıfat, zarf ve bağlaçlar olarak nelerin kullanıldığı gibi "gramatik özellikler"; söylemin tartışma, açıklama, karşılaştırma türlerinden hangi yapısını kullandığını, cümle uzunlukları, stil özellikleri, tutarlılık, karmaşık, telaffuz, vurgu gibi "yapısal özellikler"; konuşmacının amacına ulaşabilmesi için izlediği strateji gibi "etkileşimsel özellikler"; samimilik, ses yüksekliği vb. jest mimiklerin nasıl olduğu, hitabetle ilgili gülme kızgınlık, düşünme vb özellikleri gibi "sunum özellikleridir" (Baş ve Akturan, 2008: 34-35).

Terör kavramı, küreselleşmeye de bağlı olarak ulus-ötesi bir problem haline gelmiştir. Terör, ulusal bir problem olmanın ötesinde uluslararası bir sorun teşkil etmektedir. Bu problem ise medyada aktarılırken belirli etnik kökenlere bağlı olarak ayrı ayrı ele alındığı görülmektedir. Çalışmadaki amaç, eleştirel söylem analiz yöntemini kullanarak haber metinlerinde saklı ve ayrımcı söylemleri ortaya çıkarmaktır. Haber metinlerindeki örtük bir şekilde yer tutan mesajları göstermek amaçlanmaktadır. Yöntem olarak eleştirel söylem analizi kullanılmıştır. Olayın ardalan bilgisini paylaşabilmek için A. Erlandsson ve J. Reid Meloy tarafından saldırı ile ilgili geniş çerçeveli olarak kaleme alınan vaka raporundan

yararlanılmıştır. Daha sonra dünya genelinde önemli bir okur kitlesine sahip olan BBC ve Euronews haber kanallarının web sitelerinde yer alan haber metinleri incelenmiştir. Örneklerde yer alan haber kanalları olay günü ve olayın hemen ardındaki gün olarak sınırlandırılmıştır. Elde edilen bulgular Olayın Ardalan Bilgisi ve Haber Kaynakları şeklinde iki temel başlık altında ele alınmış; Haber kaynakları ve saldırganın ardalan bilgisi ile ilişkilendirilerek makro ve mikro yapı analizine tabi tutulmuştur.

Bulgular

İsveç'in Trollhättan kentinde göçmen öğrencilerin ağırlıklı olduğu okulda meydana gelen saldırıya yönelik haber incelemeleri, olay günü ve olay sonrası gün olmak üzere iki günlük süreç kapsamında haber sitelerinde okuyucuya aktarılan haberlerin söylem yapıları tespit edilmekte; temel söylem düzeyleri ve haberin sunuş biçimleri bağlamında ele alınmıştır. Çalışmanın bu bölümünde olayın ardalan bilgisi ve haber kaynakları ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. "Olayın Ardalan Bilgisi" bilgisi bölümünde saldırganın ilk yılları ve olay anı ile ilgili detaylı bilgilere yer verilmiştir. "Haber Kaynakları" bölümünde ise örneklem olarak seçilen haber kanallarının bahsi geçen olayla ilgili olay günü ve olayın ertesi günü okuyucuya sunulan haber metinleri, makro ve mikro yapı analizine tabi tutulmuştur.

Olayın Ardalan Bilgisi

Saldırganın İlk Yılları

Saldırgan, 21 yaşında İsveç vatandaşıdır. Ağabeyi dışında arkadaşlık bağları bulunmamaktadır. Silaha karşı ilgisi çocukluk yaştan itibaren vardı. Bir diğer ilgi alanı dövüş sanatlarıydı ve World of Warcraft, Skyrim ve Might and Magic oyunlarına meraklıydı. İlkokuldan sonra da izolasyonu arttı ve endüstri okulunda yeni arkadaşlar edinemedi. Öğle aralarında molalarda yalnız başına otururdu. Öğrenciler ve öğretmenler onu yakın hissettiklerine karşı "köpek kadar sadık" diye nitelendiriyorlardı. Şiddet eğilimli oyunlara, ateşli silahlara ve korku filmlerine karşı büyük bir ilgi duyuyordu. Bir savaş filmi izlemesinin ardından arkadaşlarını toplayarak "şimdi size en uygun kesimi göstereceğim" dedi elindeki samuray kılıcıyla. Petterson arkadaşlarına karşı ırkçı şakaları da sık sık tekrarlardı. Vicdanı duyguları yıllar geçtikçe azalıyor ve öfkesine hâkim olamayacak şekilde değişim gösteriyordu. Ailesi ve akrabaları gibi İsveç'e gelen göç hareketlerini eleştiriyordu. İsveç'in önce kendi vatandaşlarına bakmayıp göçmenlerle ilgilenmesi onu öfkeyle küfretmeye ulaştırıyordu. 2015 yılında İsveç 163.000 sığınmacıyı konuk etti. Küresel Terörizm veri tabanına göre göçmen kamplarına, camilere ve işyerlerine yönelik saldırıların sayısı 36'a yükseldi. Petterson seçimlerde oyunu göçmenlere karşı anti tutum geliştiren İsveç Demokratları partisine oyunu kullandı. Saldırıyı gerçekleştirdiği okula gitmeden önce kaldığı evindeki bıraktığı notta saldırıya gerekçe olarak göçmenleri sorumlu tutuyordu. Oyunda gönderdiği mesajda fazla zamanının olmadığını ve bir-iki saat içinde öleceğini söyleyerek duygusal ifadelerle yer vermişti. Polisin kılıcı bırakmasını emretmesine karşı kendisinin hamle yaparak "polis intiharına" kalkıştığı söylenebilir. Saldırgan ölme arzusu ile okula gelmesine rağmen vurulması sonrasında fikri değişmiş ancak hastanede kurtulamayarak ölmüştür (Erlandsson ve Meloy, 2018:1919-1920).

Polis kayıtlarında herhangi bir suç kaydının bulunmadığı tespit edilen suçlu, akıl hastalığına dair de bir geçmişi bulunmamaktadır. Suçu işlemeden iki hafta önce depresyon testi yapmış ve intihar videoları

izlemiştir. Bilgisayarına kaydettiği belgelerin içerikleri umutsuzluk, yanlış anlama, nefret, şiddet ve ölümlle ilgiliydi. Siyasi bir partiye karşı bağlılığı mevcut değildir. İnsanlarla iletişim kurmak yerine o islamofobi, ırkçılık ve Nazizm ile ilgili materyallerle ilgileniyordu. İki haftalık bir süreçte saldırıyı yapacağı yeri, zamanı, kıyafetleri ve müziği önceden belirlemiştir. Saldırganda nefret suçu eğilimi var ve göçmenlerin ağırlıklı olduğu okul olan kronan'ı seçme sebebi de bundan dolayıdır. Kurbanlarını ten rengine göre seçip kadın, kız ve küçük çocuklara saldırı girişiminde bulunmamıştır (Erlandsson ve Meloy, 2018: 1921). Saldırı polis kayıtlarına "ırkçı saikli nefret suçu" olarak geçmiştir. Olay tanım olarak terör suçu kapsamına girmiş olsa dahi İsveç yasalarına göre terör eylemi olarak görülmemektedir (Erlandsson ve Meloy, 2018: 1922). Olayla ilgili medyanın dünya genelinde olaya karşı duyulan ilgi kısa sürdü. İsveç'in en büyük gazetelerinden biri olan Aftonbladet'in köşe yazarlarından Cantwell "Bu korkunç eylemle ilgili neden bu kadar sessizlik var" başlığıyla ele aldığı yazıda mülteci krizi, aşırı sağcılık, etnik milliyetçilik ve cihatçılıktan kaynaklanan terör saldırıları gibi geniş perspektiflere değinmiştir. Ancak bu tutum da çok destek görmemiştir (Erlandsson ve Meloy, 2018: 1922-1923).

İkinci araştırmacının "Terörist Radikalleştirme ve Değerlendirme Protokolü" üzerinden teröristlerin değerlendirilmesi yönelik yapılandırılmış araç olan TRAP-18 ile ilgili yaptığı vaka raporunda da olayla ilgili pek çok detaya yer verilmiştir (Erlandsson ve Meloy, 2018:1923). Kronan saldırısı mevcut yasalara göre bir terör eylemi olarak görülme de bu olaydaki bulgulara bakılarak Pettersson'un bir terörist olarak ifade edilebileceği ileri sürülmektedir. Bundan dolayı İsveç yasalarının gözden geçirilmesi ön görülmektedir (Erlandsson ve Meloy, 2018: 1924).

Olay Anı

Okul çatışmaları pek çok Avrupa ülkelerinde ve ABD'de rahatsız edici boyutta görülmektedir. Bu durum İsveç'te sıra dışı bir vaziyettedir. 1961 yılında Thorildskolan'da bir okulda çıkan çatışmada öğrencilerden yedisi yaralanmış biri ölmüştür. 1979'da Göteborg'da bir öğretmen sarhoş bir çocuk tarafından bıçaklanarak öldürülmüştür. 2001 yılında 16 yaşında bir erkek çocuk Bromma'da spor salonunda ölü bulunmuştur. Yine aynı yıl Sundsvall'da bir ortaokulda bıçaklı saldırı düzenlenmiş bir kadın öldürülmüş ve bir adam ağır yaralanmıştır. 2004 yılında üç erkek öğrenci Malmö'de katliam gerçekleştirmeyi planlamış ancak saldırıyı gerçekleştirememiştir. 2007'de Örebro'da bir öğretim görevlisi kuzeni tarafından bıçaklanarak öldürülmüştür. 2015'te de Trollhättan'daki saldırı ateşli silah içermeyen bir silah kullanılarak çok sayıda kişinin ölmesine sebebiyet vermiştir. Bu okul saldırısında intikam arzusunun bireyi yönlendirdiği görülmektedir. Suçlu, Kronan isimli okulda eğitim görmemişti ancak bu okulda bulunan öğrencilerin %90'ından fazlası yabancı kökenli öğrenciler tarafından oluşmaktaydı. Türkiye, Somali, Lübnan ve Suriye uyruklu öğrencilerin ağırlıklı olarak bulunduğu bir okuldu (Erlandsson ve Meloy, 2018: 1917).

Okul, 22 Ekim 2015 tarihinde perşembe günü saat 9.00'da başladı. Saldırıda ölen öğretmenlerden Lavin Eskandar öğrencisi David Issa ile okul kantininde oturmak da iken Nazir Amso aynı katta bir sınıfta ders anlatıyordu. Ölen öğrencilerden olan Ahmed Hassan ise geç kalktığı için acele ile okula yetişmeye

çalışıyordu. Saldırıyı gerçekleştiren Anton Lundin Pettersson ise şehrin merkezinde bulunan mahalledeki evinde son hazırlıklarını yapıyordu. Yüzünü beyaza boyayıp saçlarını ıslı saçıp ev yapımı üniformasını giyerek Nazi miğferini giydi. Siyah bir yüz maskesi, siyah bir ceket, siyah çizmeler ve Viking tarzı bir kılıç ile bir Japon hançerini de yanına aldı. Saldırgan sosyal medya araçlarından Facebook'a giriş yaparak bir oyun sitesinde oturum açıp arkadaşlarından birine mesaj attı. Daha sonra kardeşinin yanına gidip cep telefonunu ve kalan parasını kardeşinin masasına bırakarak araba ile evden ayrıldı. (Erlandsson ve Meloy, 2018: 1917)

Okulun içerisine girmesi ile doğruca kantine yönelir ve orada oturmakta olan Lavin Eskandar ve David Issa'ya kılıçla ölümcül bir yara verir. Arkasından iki kez bıçaklayarak yaranın daha felaket bir boyuta ulaşmasını sağlar. Öğrenci David “Ne yapıyorsun sen” şeklinde tepki verir; kılıç darbesi alır ancak kaçarak kurtulmayı başarır. Kantinin içinde bulunan bir kadın acil durum butonuna basar ve müdür yardımcısının polise yaptığı ilk çağrı kaydedilir. Okul müdürü Dzenan Mahic kendini riske atarak öğrencileri ve öğretmenleri uyarır. Pettersson ise daha fazla kurban bulmak için okul içinde gezmeye devam eder. Saldırgan bir asker gibi yürüyerek cebinden çıkardığı telefon ile “Dragula” isimli şarkıyı yüksek sesle çalar. Öğrenciler sınıflarda kapıların önü de barikat kurarak beklemektedir. Okulun planı hakkında bilgi sahibi olmayan saldırgan birkaç noktada kilitli kapılarla karşılaşır ve daha sonra gezerken Ahmed Hassan'a rast gelip karnından bıçakladı. İkinci katta iki öğrenci saldırganı görüp cadılar bayramı sebebiyle şaka olduğunu düşünerek fotoğraf çekirmek isteyen öğrencilere müsaade edip fotoğraf çektiler. Bu sahnede kılıcından Ahmed Hassan'a ait kan izleri dökülmektedir. Daha sonra öğretmen Nazir Amso karşısına çıkarak kim olduğunu sordu ve bu esnada karnından bıçaklanarak yaralandı. Ağır yara alan Amso okul bahçesine kadar ilerler ve yere yığılır. Ona yardım etmeye çalışanların peşinden koşan saldırgan koridorda yürümekte iken bir sınıfın kapısını çalar ve kapıyı açan öğrenci Wahed Kosa'yı sen kimsin sorusundan sonra 20 saniye kadar bekler ve karnından onu da bıçaklayarak yararlar. Kosa ağır yaralarına rağmen kapıyı tekrar kilitlemeyi başarır. Saldırının başlangıcından 10 dakika sonra olay yerine gelen polisler yukarı koşup “Polis! Kılıcını bırak!” uyarısından sonra suçlu polislerin üzerine yürümesi sonucunda vurulur ve polis memurlarından yardım ister. Polisler saldırganın maskesini çıkarıp adını sorduklarında “Anton Lundin Pettersson” diye cevap verir. Bu olayda saldırgan ve saldırıya uğrayan üç kurban öldü; saldırıya uğrayan Wahed Kosa yaralanarak hayatta kaldı (Erlandsson ve Meloy, 2018: 1917-1918).

Haber Kaynakları

BBC Olay Günü Haberi

BBC'nin 22 Ekim 2015 Tarihli Trollathan'da Meydana Gelen Okul Saldırısına Yönelik Haberi

Başlık: “İsveç kılıç saldırısı: İki maskeli saldırgan tarafından öldürüldü.”

Spot: “Kılıçla silahlanmış maskeli bir adam, İsveç'te bir okulda bir öğrenciyi ve bir öğretmeni öldürdü.”

Makro Yapı Analizi

BBC haber kanalı 22 Ekim tarihli haber metninde yaşanan terör saldırısını "İsveç Kılıç Saldırısı: İki Maskeli Saldırgan Tarafından Öldürüldü." Üst başlığıyla okuyucu kitlesine aktarılmıştır. Saldırını gerçekleştiren kişiyi "maskeli" olarak ifade etmiştir. Saldırı "terör saldırısı" olarak nitelendirilmek yerine "kılıç saldırısı" olarak nitelendirilmiştir. Bununla birlikte saldırganın öldürüldüğü bilgisi açıkça ifade edilmiştir. Haber spotunda "Kılıçla silahlanmış maskeli bir adam, İsveç'te bir okulda bir öğrenciyi ve bir öğretmeni öldürdü" cümlesine yer verilmiştir. Saldırgan ile ilgili yeni bir detay daha vererek onun kılıçla silahlandığı bilgisine de yer verilmiştir. Bununla beraber bir öğrencinin ve öğretmenin öldürüldüğü ifade edilmiştir. Haber başlığında ve haber spotunda hem saldırganın hem de maktullerin ırk, etnisite, dil, din vb. kişisel özellikleri ile ilgili herhangi bir bilgiye yer vermemiştir.

Saldırının gerekçelerine dair bir ardaan bilgisine haber metni içerisinde yer verilmemiştir. Bundan dolayı detaylar üzerinden bilgi verilerek saldırının sebepleri ile ilgili bilgiler verilmeyerek kapsamlı bir söylem geliştirilememiştir. Haberle ilgili olarak verilen birinci görselde saldırganın iki öğrenci ile vermiş olduğu görsel tercih edilmiş, ikinci görselde ise bir annenin çocuğunu polis arabalarının arasından ilerlerken sırtı dönük olduğu bir görsel tercih edilmiştir. Birinci görselde iki öğrencinin yüzü puslanmış, saldırganın ise yüzünden maske olması sebebiyle yüzü görünmemektedir. Haber metninin tamamında saldırı gerçekleştiren kişi saldırgan olarak ifade edilmiş olup ismi ile ilgili hiçbir bilgiye yer verilmemiştir. Terör eylemini gerçekleştiren saldırganın öldürüldüğü, aşırı sağ ile bağlantısı olduğu, ateşli silahla hastaneye kaldırıldığı yaşadığı evin arandığı bilgisine yer verilmiştir. Meydana gelen olay terör eylemi olarak değil kılıçlı saldırı olarak nitelendirilmektedir.

Saldırganın sosyal medya hesaplarında Hitler ve Nazi Almanya'sına duyduğu ilginin yerel basında anıldığı ifade edilmekte ancak ulusal basının konuyla ilgili paylaşımlarında bu hususa değinilmemesi olayın ciddiye alınmadığını göstermektedir. Saldırıda üzerinde bulunan kıyafetlerin Alman birliklerince İkinci Dünya Savaşı'nda giyilen elbiselere benzerliği bu durumu teyit edici niteliktedir. Sözcü T. Haraldsson'a yaptığı basın toplantısında zanlının evinde "ilginç" olarak ifade ettiği şeyler bulunduğunu söylemiş, aşırı sağla ilgili bağlantısı sorulduğunda cevap vermeyi reddetmiştir. Şehir çok tanınan bir yer olmaması sebebiyle bilinen şehirlerden olan Göteborg'a olan mesafesi belirtilmiş ve İsveç ülkesinde okul saldırılarının nadir olduğundan ve son yirmi yıl içerisinde herhangi bir öğrencinin vurulmadığı ifadelerine yer verilmiştir. İsveç'in basın medya kuruluşlarından birisi olan "Aftonbladet" menfur olaya tanıklık eden bir kızın tanık olduğu anları anlattığını söylemiştir. Kız öğrenci saldırganın elinde kanlı bir bıçak olduğunu iki arkadaşıyla karşılaştığını ve onlarla konuşmadığını ürkütücü bir müziğin çaldığı bilgisini paylaşıyor. Tanıklık eden kız öğrencinin arkadaşları yaşanan olayın şaka olduğunu düşünmüşler ve tanık kız saldırgan ile fotoğraf çekilmek istedikleri için arkadaşlarının saldırgan ile fotoğraflarını çekmişlerdir. Yayın kuruluşun paylaştığı dikkat çeken ilk fotoğraf da budur.

Mikro Yapı Analizi

BBC'nin kullandığı haber metin dili, sözcükler, cümlelerin yapıları, vurgular gibi unsurlara bakıldığında yaşanan olay, bağlamdan ayrı tekil kılıçlı saldırı şeklinde değerlendirilmektedir. Yapılan haberin içinde terör, terörist, terör eylemi kavramlarına herhangi bir vurgu yapılmamaktadır. Aşırı sağ ilişkisi ise sadece bir iddia olarak ifade edilmektedir. Saldırının vahameti ile ilgili Kral Carl Gustaf'ın “büyük bir dehşet ve üzüntüyle” öğrenmesi olaya belirtilen haber kanalından daha ciddi yaklaştığı ifade edilebilir. İsveç Başbakan'ı Stefan Lofven ise olay yerine geldiğinde ülke için “kara bir gün” benzetmesi yapmıştır. Bu olumsuz olaydan etkilenen herkese gerekli desteği vereceklerini belirtmiştir.

Haber metinlerine bakıldığında saldırı ile ilgili olumsuz yorumları yapanlar, saldırıya ilişkin olumsuz bir dil kullananlar ilgili medya kuruluşunun dışındaki kişilerdir. BBC'nin saldırı ile ilgili olumsuz bir tutumunun olmadığını görüyoruz. Sıradan basit bir saldırı gibi ifade edilmiştir. Haber metinlerinin cümle yapılarına bakıldığında ise medya kuruluşu aktaran bir pozisyonda yer almış. Olayla ilgili olan hususlar genellikle “söyledi” fiili ile ifade edilmiştir. Terör kavramının kullanılmadığı haber metninde saldırının hedefi halinde olan büyük çoğunluğunun göçmenler tarafından oluştuğuna dair herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Euronews Olay Günü Haberi

Euronews'in 22 Ekim 2015 Tarihli Trollathan'da Meydana Gelen Okul Saldırısına Yönelik Haberi

Başlık: “İsveç'te Okula Saldırı”

Spot: “İsveç'in Göteborg kentinin kuzeyinde yer alan Trollhattan kasabasında, bir okula düzenlenen saldırıda iki kişi öldü, iki kişi yaralandı.”

Makro Yapı Analizi

Euronews haberi kanalı tarafından 22 Ekim tarihinde meydana gelen menfur olay “İsveç'te Okula Saldırı” başlığı ile okuyuculara aktarılmıştır. Haber metni dört paragrafta sunulmuş cümlelerde oldukça kısa tutulmuştur. Haber spotu genellikle ana başlıktan sonra gelen haberin önemli detaylarını özet bir halde veren, çarpıcı noktalara değinen, okuyucunun ilgisini çeken büyük punto, kalın harf şeklinde farklı yazılan bölümüne denir. Bahsi geçen haberde spot kullanılmadığı için haberin ilk cümlesi spot olarak kabul edilmiştir. Haber başlığı sadece ülke ismi belirtilmiş, “okula saldırı” diye çok geniş bir açıdan olaya bakılmıştır. Spota saldırının gerçekleştiği kentin bilinen bir şehir olan konumunu belirterek başlanmıştır. Ardından ölü ve yaralı sayısı belirtilmiştir. Haberin devamında bir görgü tanığının yaşadıkları sahneye benzetilerek “dehşet dolu” olarak ifade edilmiştir. Görgü tanıdığı yaşanan olayla ilgili saldırganın maskesi olduğuna vurgu yapmış, olaydan oldukça korktuklarını belirtmiştir. Yaşanılanların cadılar bayramının yaklaşması sebebiyle şaka olduğunu düşündüklerini ve arkadaşlarından birinin fotoğraf çekmek istediğini belirtmiş ve insanları bıçaklamaya başlamasıyla birlikte kaçtıklarını eklemiştir. Ölülerle ilgili detaylı bir bilgi verilmemiş haberin son cümlesi yaralanan diğer iki öğrencinin tedavisinin sürdüğünü ve olayın gerçekleştiğini okulda 400 öğrencinin eğitim gördüğü ifade edilmiştir.

Mikro Yapı Analizi

Haber metninin içerisinde dikkati çeken bazı hususlar mevcuttur. Bunlardan en önemlisi saldırganla ilgili haber metninde gerçekleşen terör olayıyla ilgili terör kavramının kullanılmamış olmasıdır. Bunlardan birincisi, maskeli ve palalı olan saldırganın polis tarafından vurularak etkisiz hale getirildiği belirtilirken tedavi için kaldırıldığı hastanede ölme durumu "can verdi." şeklinde yumuşatılarak verilmiştir. Görgü tanığının yaşamış olduğu dehşet dolu olay "sahne" sözcüğü ile gerçeğin dışında şeklinde hafifletilmiştir. Görgü tanığı olaydan o kadar çok etkilenmiştir ki yaşadığı korkuyu olayı anlatmadan önce belirtmiştir. Bu durum olayın ne kadar dehşet verici ürpertici olduğunu göstermektedir. Saldırıya maruz kalmış olan mekân bir ilköğretim okuludur. Yaşlarının küçük olması sebebiyle bu durum öğrencilerle bir travma etkisi oluşturacak boyuttadır. Ancak haber metninde çok basitleştirilerek verilmiştir. Terör kavramının kullanılmadığı haber metninde saldırının hedefi halinde olan büyük çoğunluğunun göçmenler tarafından oluştuğuna dair herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

BBC Olayın Ertesi Günü Haberi

BBC'nin 23 Ekim 2015 Tarihli Trollathan'da Meydana Gelen Okul Saldırısına Yönelik Saldırısı Sonrası Haberi

Başlık: "İsveç'teki Okul Saldırısının Ardından İrkçilik Çıktı."

Spot: "İsveç'te polis, kılıçla bir okula girerek iki kişiyi öldüren saldırganın aşırı sağ görüşlü olduğuna inanıldığını açıkladı."

Makro Yapı Analizi

Trollhattan'da gerçekleşen saldırı yine ülke ismiyle belirtilmiştir. Başlıkta ana vurgu saldırının ırkçılıkla olan bağıdır. Başlıkta ifade net bir şekilde belirtilmiş olmasına rağmen spot cümlesinde "inanıldığı" sözcüğü ile ihtimal içerisinde değerlendirilmiştir. Bu kaniya polisin evde yapmış olduğu incelemeler sonucunda ulaşıldığı haberin devamında ifade edilmiştir. Polis, evde bulunan armalar, öldüreceği kişi seçme biçimi ırkçı bir saldırı olduğunu gösterdiğini belirtmiştir. Haberin devamında İsveç basınından edinilen bilgilere göre saldırganın göçmenlere ve İslam'a karşı bir birey olduğu, Hitler ve Nazi Almanya'sına ilgi duyduğunun izlenimlerine yer verilmiştir. Bu bilgi ile ardaalan bilgisinin paylaşıldığını görülmektedir. Trollhattan'ın "sanayi kenti" olmasına vurgu yapılmaktadır. Saldırganın kılıç, miğfer ve maskeli olmasını yinelemiş ve saldırıda bir öğretmen ve bir öğrenciyi öldürdüğüne dair ifadelere yer verilmiştir. Saldırganın 21 yaşında olduğu belirtilmiş ve şehir sakinlerinden olduğu bilgisine yer verilmiştir. İsveç'in okul saldırısına yönelik girişimlerin pek bulunmadığını ve bundan dolayı ülke genelinde büyük yankı uyandırdığını söylemiştir.

Mikro Yapı Analizi

Olay günü başbakan tarafından yapılan açıklama ve görgü tanıdığı tarafından ifade edilen cümleler haber metninde yinelenerek ön plana çıkarılmıştır. Başbakan Stefan Lofven'in "kara bir gün" ifadesiyle

duygusal çağrışımları ön plana çıkarıldığı bir söylem minvalinin öne çıkarıldığı söylenebilir. Zanlının “göçmen ve İslam karşıtı” olarak tanımlanmakta ve “Hitler ve Nazi Almanya’sına duyduğu ilgi doğrudan ifade edilmektedir. İsveç’te okullara yönelik saldırının sık yaşanmadığını belirterek okulların güvenliği ile ilgili bir detay verilmiş ve okul güvenliğinin önemi de vurgulanmıştır. Bu saldırı göçmenlerin ağırlıklı olarak yaşadıkları okullarda güvenlik sıkıntısının varlığını da ortaya koymaktadır. Cadılar bayramında farklı kıyafetler giyilmesi saldırı olabileceğinin düşünülme ihtimalini azalttığı görülmektedir. Dikkat çeken bir diğer husus da saldırının hedefinde olan Kronan okulunda okuyan öğrencilerin kimlikleri ile ilgili verilen bilgilerdir. Haberde belirtilen bilgiye göre okulda 6-15 yaşları arasında olan büyük çoğunluğunu göçmen ailelerin çocukları olduğu vurgulanmıştır.

Euronews Olayın Ertesi Günü Haberi

Euronews’in 23 Ekim 2015 Tarihli Trollhattan’da Meydana Gelen Okul Saldırısına Yönelik Saldırısı Sonrası Haberi

Başlık: “İsveç polisi: Kronan saldırısı bir nefret suçu”

Spot: “İsveç bir saldırganın Trollhattan kentinde okul basarak iki kişiyi öldürmesinin şokunu yaşıyor.”

Makro Yapı Analizi

Başlıkta okul ismi kullanılarak, okula yapılan saldırı “nefret suçu” olarak ifade edilmiştir. Olayın yaşandığı günün bir gün sonrasında hayatını kaybeden insanlar için bir araya gelindiği vurgulanmıştır. Haber metninin orta bölümlerinde saldırganın saldırı anındaki fiziksel görünüşü yinelenmiş ve buna ek olarak yaş ve kimlik bilgisi de paylaşılmıştır. Okulda öğrencilerin fotoğraf çektirmesi en popüler durum olarak görüldüğü gözlemlenmektedir. Polis yapmış olduğu açıklamada saldırganın evinde yapılan aramada saldırının nefret suçu olduğuna dair üç bulgu olduğunu söylemiş ve bunları giydiği kıyafet, hareketleri ve seçilen kurbanların özellikleri olduğunu ifade etmiştir. Haberde ölen kişilerin öğretmen ve öğrenci olduğu belirtilmiştir. Ancak terör ifadesine yer verilmeyerek “nefret suçu” olarak geçiştirilmiştir.

Mikro Yapı Analizi

Trollhattan’da gerçekleştirilen saldırının şok etkisi İsveç’e genelleyerek ifade edilmiştir. Okul önünde hayatını kaybedenler için bir arada toplanma eylemi edilgen cümle yapısıyla verilmiştir. Bu eylem ile “birlik” mesajı verilmek istenmiştir. Ancak yine terör sözcüğünden türeyen herhangi bir sözcük yapısı ile karşılaşılmamıştır. Nefret suçuna dair belirtilen faktörlerden biri olarak belirtilen kurbanların özelliklerine bakıldığında ikisinde göçmen oldukları görülmektedir. Aşırı sağcılık eğilimine bağlı olarak dışarıdan gelen insanlar bir tehdit olarak görülmekte ve durum ölümle sonuçlandırılmaktadır. Bu durum da göçmenler açısından ciddi bir güvenlik tehdidi sorununu ortaya koymaktadır. İsveç’te son dönemde ırkçı saldırılarında artış yaşandığı ifade edilerek İsveç’in fazla sayıda göçmen kabul etmesi de özellikle ifade edilmiştir. Haber metninde nefret suçu olduğu belirtilmiş ancak nefret suçundan etkilenenler yeterince ifade edilmemiştir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmada, bir öğrencinin ve iki okul personelinin öldürüldüğü ve bir başka öğrencinin genç bir adam tarafından yaralandığı Trollhättan okul saldırısı hakkında uluslararası medyanın haberi sunuş biçimleri incelenmiştir. Saldırının ertesi günü polis, kurbanların ten rengi nedeniyle seçtiği için saldırının nefret suçu olduğunu açıklamıştır. Saldırıdan sonraki ilk yirmi dört saatle -saldırı ile ilgili haberin çıktığı andan saldırı hakkında hegemonik bir bilginin oluştuğu ana kadar- ilgilenildi. Medyanın haberlerin insanların zihninde çerçevelendirilmesinde özel bir role sahip olduğunu düşünülmektedir. Olay günü ve sonrası ile ilgili haberlere bakıldığında üç çerçeve belirlenmiştir: şefkatli seyirci, tehdit edici bir banliyö ve ırkçı bir eylem. Çalışmanın bulgular kısmında bu çerçeveler incelenmiştir.

Kapitalizm ile başlayan küreselleşme sürecinde ürünler, hizmetler ve bireyler ulusal sınırları aşarak dünyada farklı mekanlarda var olma durumuna gelmiştir. Bireyler, küreselleşen dünya ile belirli şartları gerçekleştirerek doğdukları ya da vatandaşı oldukları ülkenin dışına çıkarak onların iş gücüne dâhil olmaktadır. İletişim ve ulaşım imkanlarının gelişmesiyle hizmet, ürün ve birey tüm dünyada dolaşımı sınırsız bir konuma gelmiştir. Mültecilerin gelişmekte olan ülkeler misafir ederek ağır yükünü çekmektedir. Ekonomik anlamda iyi konumda bulunan göçmenler dünyanın gelişmiş ülkelerinde yaşamlarını sürdürmekte iken mülteciler ise gelişmekte olan ya da gelişmemiş ülkelerde yaşamlarını sürdürmektedir. Yeni icat ve teknolojik imkanların artmasında gözlemlenen gelişmeler olmasına rağmen evrensel bir huzur ve barış ortamını inşa edilememiştir. Savaş, yoksulluk, kuraklık, din, etnik köken gibi zorunlu nedenlerle ana yurdundan ayrı yaşam sürmek zorunda olan insanların sayısı her geçen gün artmaktadır. Ortaya çıkan bu sorunlar mekân ve zaman olgusunun küreselleşme çağı içinde yeniden tanımının yapılmasını gerekli kılar. İnsanlar modernliğin sunmuş olduğu ulaşım imkanları ile güvenli ve huzurlu bir hayat için daha hızlı bir şekilde göç edebilmektedir. Ancak bazı insanlar da savaş ve iç çatışmalar nedeniyle riskli ve zor yolculukları göz almakta Avrupa ülkelerine ulaşmaya çalışırken hayatlarını kaybetmektedirler. Göç edebilmeyi başarabilen göçmenlerin de gittikleri ülkelerde karşılaştıkları en önemli tehdit güvenlik riskleridir. Nefret söylemine bağlı olarak geliştirilen toplumsal olaylar yeni sorunları da gün yüzüne çıkarmaktadır. Ulusötecilik bağlamında değerlendirildiğinde göç vazgeçilemez bir olgudur. Günümüzde yaygın olarak görülen salgın sürecinde bu olgu kısmen yavaşlamış olsa da yüzyıllar boyunca göstermiş olduğu varlığını bundan sonra da sürdürmeye devam edecektir. Çeşitli sebeplerle göçe maruz kalan ya da maruz bırakılan insanların küresel anlamda tehdit edildiği, can güvenliklerinin yeterince yeterli olmadığı gözlenmektedir.

Birey kendine yabancı olan kültürlerle de karşılaştığında korku duygusuna kapılabilmektedir. Saldırganın okulda öğrenim gören öğrencilere yönelik gösterdiği ilginin olumsuz olması negatif bir ilişki ortaya çıkardığı söylenebilir. Terör eylemini gerçekleştiren bu saldırganda kendini gösteren yabancı fobisi yerini nefrete bırakmış ve karşı kültür ve göçmenlik algısı saldırgandaki bu nefreti de islamofobiye dönüştürmüştür. Dönüşen bu algıda televizyon, sosyal medya, sinema filmlerinin de etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir. Batı nazarında genel kanının Müslümanlar fundamentalistler tarafından

yapılan saldırılar nedeniyle “ortak düşman” olarak görülebilmektedir. Bu durumda ve islamofobinin oluşmasında 11 Eylül terör saldırı eylemleri temel alt zemini oluşturmaktadır. Çeşitli sosyal medya yazarlarının ve Fox gibi ulusal televizyon kanallarının sorumluluğu Müslümanlara yüklemesiyle de sorun daha da büyük bir hal almıştır. Korku ve nefret kültürü sonucunda masum insanların hayatlarının sona ermesine neden olmuştur.

Trollhattan saldırısında okullara ve kamusal alanlara yönelik yapılan saldırılar kısmen psikopatolojik açıdan görülmektedir. Sosyal ve ekonomik dalgalanmalara bağlı olarak sorunsallaştırılan problemlere bireylere hitap etmek üzere ortaya çıkan aşırı siyasi hareketlerin onları motive ettiği söylenebilir. Bu motivasyonla beslenen bir husumet toplumsal sorun olarak tezahür edebilir. Burada da görüldüğü üzere terör sadece bireyleri değil, onları da aşarak toplumsal alanda insanların genelini tehdit ettiği düşünülmektedir.

Terör olgusunun her geçen gün kendini yenileyerek farklı biçimlerde ortaya çıktığı görülmektedir. İnsanın hayatının evrensel bakımından korunması mutlak görülen bir değer olarak varsayılır. Bundan dolayı insanın canına kastedilen olaylar hangi sebeple gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin meşrulaştırılmamalıdır. Ayrıca bu olaylar karşısında insanlık olarak topyekün mücadele gösterilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Terör olayları ulusötesi olaylarla ilişkilendirildiğinde terör olaylarının sadece ulusal bir sorun olmanın ötesine geçerek uluslararası bir sorun haline geldiği görülür. Gerçekleşen olayların belirli ideolojiler çerçevesinde değerlendirilmesi problemi ortadan kaldırmak yerine tetiklemeyle devam edeceği düşünülmektedir. İnsanlık üzerinde söz sahibi olan kurum ve kuruluşların bu olaya problemi ortadan kaldıracak biçimde el uzatması gerektiği düşüncesi önemli bir husus olarak görülmektedir. Terör bir insanlık suçudur ve belirli ideolojiler etrafında meşru hale dönüştürülmemelidir.

Bu çalışmada terörün evrensel bir sorun olduğu ve bu sorunla neden topyekün mücadele edilmesi gerektiğine dair izlenimlere yer verilmiştir. Bahsi geçen haber metinlerinde tam anlamıyla ifade edilemeyen terör problemi gün yüzüne çıkarılmaya çalışılmıştır. Saldırı gününde paylaşılan farklı medya kuruluşlarına ait haber metinleri incelendiğinde olayın terör yönünün görüldüğüne, nefret suçunun işlendiğine dair ifadelerin yer aldığı tespit edilmiştir. Özellikle yüksek kitlelere ulaşan haber kanallarının terör izlerini aşikâr etmeleri beklenen bir durumdur. Böylelikle teröre toplumsal ve küresel anlamda bir dik duruş sergileneceği düşünülmektedir. Küresel bir sorun haline gelen terör kavramına ideolojik perspektiflerle bakılmak yerine terörün insanlığı ilgilendiren temel bir sorun olduğu gerçeği görülmelidir.

Çıkar Çatışması Beyanı

“Ulusötecilik Bağlamında Avrupa’da Gerçekleşen Terör Saldırılarının Çevrimiçi (Online) Medyada Söylem Analizi: Trollhattan Okul Saldırısı Örneği” başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Al-Ali, N., Black, R., Koser, K. (2001). The Limits to 'Transnationalism': Bosnian and Eritrean Refugees in Europe as Emerging Transnational Communities. *Ethnic and Racial Studies*, 24(4), 578-600.
- Alexander, Y.; Brenner, E. H. (2002). *The United Kingdom's Legal Responses to Terrorism*, Washington, DC: Hotei Publishing.
- Arslan, D. A. (2019). Dünya'da ve Türkiye'de Medya ve İslamofobi . *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, 2019 (2), 28-52 .
- Avşar, Z. (2002). "Terör Haberleri ve Medya", *Polis Bilimleri Dergisi*, C. 4, sayı: 1-2, 21-44.
- Avşar, Z. (2017). İnternet Çağında Medya, Terör ve Güvenlik. *TRT Akademi*, 2 (3), 116-132.
- Bal, İ. (2006). *Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komplo Teorileri*. Ankara: Uşak Yayınları.
- Baş, T., & Akturan, U. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Bayraklı, E. ve Hafez, F. (2017). *European İslamophobia report 2016*. İstanbul: SETA.
- Chossudovsky, M. (2005). *America's War on Terrorism*, Global Research: Canada.
- Chris Allen (2010), *Islamophobia*, Ashgate Publishing Company, England.
- Dunn, K. (2010). Guest Editorial Embodied Transnationalism: Bodies in Transnational Spaces. *Popilation, Space and Place*, 1-9.
- Elliott, R. (1996). *Discourse Analysis: Exploring Action, Function and Conflict in Social Texts*. Marketing Intelligence & Planning.
- Ergil, D. (1992). *Uluslararası Terörizm*. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 139-143.
- Ergül, E. (2015). "İslamofobi Olgusu Bağlamında Terörle Mücadele Dili ve Politikaları". *TAAD*, Yıl:6, Sayı:22 (Temmuz 2015), 299-336.
- Erlandsson, A., & Meloy, J. (2018). The Swedish School Attack in Trollhättan. *Journal of Forensic Sciences*, 1917-1927.
- Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Gül, T. (2012). *Terör & Terörizm*. İstanbul: Step Matbaacılık.
- Güllüpinar, F. (2013). Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği ve Uluslararası Göç Kuramları Üzerine Bir Değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 53-85.
- Hamlemitoğlu, N. (2003). *Şeriatçı Terörün ve Batının Kıskaçındaki Ülke: Türkiye*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Hobsbawm, E. (2008). *Küreselleşme Demokrasi ve Terörizm*. İstanbul: Agora Kitaplığı.

- Hoffman, B. (1998). *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press.
- Kaiter, E. H. (2016). "Globalization, Modern Terrorism and Media" *Mircea cel Batran Naval Academy Scientific Bulletin*, 19(2), 428-433
- KDGM (2013). *Ulusal ve Uluslararası Terörle Mücadele Strateji Belgeleri*, Ankara: KDGM Yayınları.
- Konukman, E. A. (2017). *Terör Olayları Sonrası Yayıncılık ve Otokontrol: Ankara'da Görev Yapan Televizyon Habercilerinin Konuya Yaklaşımı Üzerine Bir İnceleme*. TRT Akademi, 2 (3), 47-67.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim Sanat Yayınları.
- Lean, N. (2019). *İslamofobi Endüstrisi*. (Çev. İ. Yılmaz). Ankara: DİB Yayınları
- Mil, B. (2007). *Nitel Araştırmalarda Söylem Analizi ve İlkeleri*. A.Yüksel., B. Mil., Y. Bilim. (Ed.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mora, N. (2011). *Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim*. İstanbul: Nobel Yayın.
- Norris, P.; Kern, M.; Just, M. (2003). *Framing Terrorism: The News Media, the Government, the Public*, Routledge: New York
- Özmete, E., & Arslan, E. (2018). *Göç: Transnasyonalizm ve Transnasyonal Sosyal Hizmet*. Toplum ve Sosyal Hizmet, 173-207.
- Post, J. M. (2004). *Leaders and their followers in a dangerous world: The psychology of political behavior*. Cornell University Press.
- Runnymede Trust Commission On British Muslims and Islamophobia (1997), *Islamophobia A Challenge For Us All*.
- Satır, M. E. (2020). *Yeni Zelanda'da Meydana Gelen Terör Eyleminin Uluslararası Medyada Sunuluş Biçimleri Üzerine Eleştirel Söylem Analizi*. Atatürk İletişim Dergisi, 5-22.
- Şimşek, M. (2016). *Terörizm: Kavramsal Bir Çalışma : Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* , (54) , 319-335.
- Tamer, Ş. (2018). *İslamofobi Endüstrisi*. *Medya ve Din Araştırmaları*, 303-305.
- Taşdemir, F. (2006). *Uluslararası Terörizme Karşı Devletlerin Kuvvete Başvurma Yetkisi*. Ankara: Uşak Yayınları.
- Türkoğlu, E. (2017). "Küresel Bir Terör Örgütü olarak İŞİD'in Dijital Dergi Kullanımı: Konstantinyiye Üzerine Bir İnceleme" *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(1), (162-180).
- Van Dijk, T. (1988). *News as Discourse*. New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publication.
- Van Dijk, T. (2007). *Medya İçerikleri, Bir Söylem Olarak Haberin Disiplinlerarası Çözümlemesi*. Ankara: Siyasal Kitabevi Yayınları.

Van Dijk, T. A. (2015). Söylem ve İdeoloji Çok Anlamlı Bir Yaklaşım. B. Çoban ve Z. Özarslan (Ed.)
Söylem ve İdeoloji (s. 15-100). İstanbul: Su Yayınları.

Wilkinson, P. (2011). Terrorism versus Democracy: The Liberal State Response, Routledge, London

Wilkinson, P. (2016). Political terrorism. Macmillan International Higher Education.

Zelizer, B.; Allan, Stuart (Ed.) (2002). Journalism After September 11, London: Routledge.

İnternet Kaynakları:

BBC. (2015), Sweden sword attack: Two killed by masked attacker. (18 Aralık 2020). Erişim adresi:
<https://www.bbc.com/news/world-europe-34602621>

BBC Tr. (2015), İsveç'teki okul saldırısının ardında ırkçılık çıktı. (18 Aralık 2020). Erişim adresi:
https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151023_isvec_okul_saldirisi

Eurekalert. (2019), Terror attacks by Muslims get 357 percent more media coverage than other terror
attacks, study shows, (19 Aralık 2020). Erişim adresi:
https://www.eurekalert.org/pub_releases/2019-02/gsu-tab021919.php

Euronews Türkçe. (2015), İsveç'teki okul saldırısının ardında ırkçılık çıktı. (18 Aralık 2020). Erişim
adresini: <https://tr.euronews.com/2015/10/22/isvec-kanli-okul-baskini>

Euronews Türkçe. (2015), İsveç'teki okul saldırısının ardında ırkçılık çıktı. (18 Aralık 2020) Erişim
adresini: <https://tr.euronews.com/2015/10/23/isvec-polisi-kronan-saldirisi-bir-nefret-sucu>.

GSU. (2019), Terror Attacks By Muslims Get 357 Percent More Media Coverage Than Other Terror
Attacks, Study Shows. (18 Aralık 2020). Erişim adresi:
https://news.gsu.edu/2019/02/19/terror-attacks-by-muslimsgetdisproportionatenewscoverage/?utm_source=pressrelease&utm_medium=media&utm_campaign=muslims

Extended Abstract

The main purpose of the research is to make a critical discourse analysis on the way the terrorist attacks in Europe are presented in internet news. In the study, the analysis of the news texts regarding the attack, which is determined as a sample, has been handled with the critical discourse analysis method introduced by Van Dijk. Terrorist acts, which are seen as a universal crime against humanity, appear as a global problem that concerns all humanity. By examining the news texts on the internet news on the day of the incident and the very next day; may be regarded as an act of terrorism in terms of being carried out; The school attack, which took place with a racist approach towards a school where Muslim immigrants are predominantly educated, has been discussed in the context of transnationalism by relating it to the concept of islamophobia.

The past of migration is as deep as human history. It seems that this phenomenon, which occurs due to economic, political and cultural reasons, will continue to exist forever as long as human beings exist. One of the important concepts that have recently entered the literature due to globalization and the development of mass media is the concept of transnationalism. This concept generally expresses the state of being "both here and there" and the basis of the concept is the phenomenon of migration. Individuals who are exposed to immigration for various reasons are faced with hate speech in the countries they immigrate to, considering that they carry problems and problems to the countries they go to; can be subject to deadly attacks. This hate speech against immigrants is kept alive and widespread by the media. The increasing opposition to Islam and Muslims (Islamophobia) as a result of the terrorist attack known with the September 11 attacks makes Muslim individuals a target. Islamophobia, which is mainly promoted by political parties and politicians, is also financed by media organizations; they are complicit in the crime against humanity. The fact that in many countries in Europe, anti-Islam and anti-Muslim hate crimes are not accepted as hate crime, also reveals the obvious legal gap. With the statement of "Islamization of Europe", it also increases hostile attitudes and behaviors towards Islam and Muslims. When a person encounters cultures that are unfamiliar to him, he feels fear; this feeling of fear gives way to hatred over time, and this hatred turns into Islamophobia towards Islam and Muslims. The role of mass media in this change of perception is great.

Globalization, which started with capitalism, crosses borders in terms of individuals, products and services and circulates in different parts of the world. The number of people who have to leave their homes due to compulsory reasons such as war, poverty, drought, religion and ethnicity is increasing day by day; a universal peace and tranquility cannot be built. The burden of individuals exposed to both forced and voluntary migration should be undertaken not only by developing or underdeveloped countries, but also by developed countries. Every country has a duty to build a universal peace and tranquility environment.

The phenomenon of terrorism repeats itself day by day and comes up with new faces. The attack on human life, which is universally regarded as absolutely protected, should not be justified for any reason, and must be fought outright. The terrorist group is willing to make statements to the media because it sees itself as a hero; it doesn't need to hide itself. Its main purpose is to cause fear and panic. The most effective and shortest way to achieve this is to benefit from mass media. For this reason, terrorist organizations organize their actions in a way that attracts the attention of the media in order to announce the superiority and purpose of their actions to the public.

Media organizations also play an important role in terrorist attacks, which have become a universal problem of humanity, as the media has a special position in shaping events and phenomena in people's minds through news. Undoubtedly, this duty is to convey to people that terrorism is a universal problem, regardless of religion, race, language, sect or gender.

In this study, the impressions about the fact that terrorism is a universal problem and why this problem should be tackled are given. The problem of terrorism, which cannot be fully expressed in the afore-mentioned news texts, has been tried to be brought to light. When the news texts of different media organizations shared on the day of the attack are examined, it is determined that there are statements that the terrorist aspect of the incident is seen and a hate crime is committed. It is principally expected that news channels reaching high audiences reveal the traces of terrorism. Thus, it is thought that a social and global upright stance will be displayed against terrorism. Instead of looking at the concept of terrorism, which has become a global problem, from ideological perspectives, the fact that terrorism is a fundamental problem that concerns humanity should be seen.

